

آموزش زبان کُردی

«سۆرانی»

فیربوونی زمانی کۆردی و سۆرانی

دکتر علی رُخزادی

انتشارات کردستان

سنندج - ۱۳۸۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش زبان کُردی

«سۆرانى»

انتشارات کردستان
Kurdistan Publication

سنندج - پاساژ عزتی - تلفن: ۲۲۶۵۳۸۲

آموزش زبان کردی سورانی

✓ نام کتاب:	آموزش زبان کردی سورانی
✓ مؤلف:	دکتر علی رخزادی
✓ نوبت چاپ:	اول: ۱۳۸۶
✓ تیراژ:	۲۰۰۰ جلد
✓ تعداد صفحه و قطع:	۱۲۸ صفحه‌ی رقعی
✓ ناشر:	انتشارات کردستان

شابک: ۹۶۴ - ۷۶۳۸ - ۹۸ - ۱

ISBN: 964 - 7638 - 98 - 1

قیمت:

۱۰۰۰ تومان

رخزادی، علی، ۱۳۳۳ -

آموزش زبان کردی سورانی: (۱) دستور زبان کردی، (۲) گفتگو / علی
رخزادی. - - سنندج: انتشارات کردستان، ۱۳۸۵.
۱۱۷ص. : جدول.

ISBN: 964 - 7638 - 98 - 1 ریال ۱۰۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

عنوان به کردی: فیر بوونی زمانی کوردی سورانی

۱. کردی - - راهنمای آموزشی. ۲. سورانی. ۳. کردی - - دستور.

الف. عنوان.

ک ۹۴

PIR۳۲۵۷س۷۲ر۲۷

کتابخانه‌ی ملی ایران

لطفاً پیش از مطالعه کتاب « آموزش زبان کُردی سورانی - تألیف دکتر علی رُخزادی » ، اشکالات ناشی از حروفچینی و تایپ را طبق جدول زیر اصلاح فرمایید .

صفحه	سطر / ستون	عبارت موجود	عبارت درست
۲	۱	رخزادی ، علی ، ۱۳۳۳	رُخزادی ، علی ، ۱۳۳۴
۳	۳	فیر یوونی زمانی کُردی و سورانی	فیر یوونی زمانی کوردی سورانی
۹	۷	... دهیان بن زارلوهی لی ...	... دهیان بن زارلوه ...
۱۵	۸ و ۹	چم چال	چم چمال
۲۵	۲	کلمکهای کردی	کلمه‌های کُردی
۳۳	۶ ستون ۲	له خدمه‌تتام	له خدمه‌تتا
۳۵	۳ ستون ۲	له‌گم به‌سمر چاو ...	له‌گم / به‌سمر چاو ...
۵۶	۴ ستون ۲	اوتای نارام ...	ئوتای نارام ...
۵۷	۱۲ ستون ۲	له‌گه له ...	له‌گه له ...
۵۷	۱۸ ستون ۲	... ئیمه رینویی بکا ؟	... ئیمه رینویی بکا ؟
۵۹	۷ ستون ۲	هیوادارم سالی کی ...	هیوادارم سالی کی ...
۶۵	۱۷ ستون ۲	سەفەر خەتەر	سەفەر خەتەر ناکه
۶۹	۱۰ ستون ۲	... ئارتورۆژت هه یه ؟	... ئارتورۆژت هه یه /
۷۰	۷ ستون ۱	هفتا و هشت کیلو	هفتاد و هشت کیلو
۷۳	۴ ستون ۲	ئومیده ارم ...	ئومیده وارم ...
۷۳	۸ ستون ۲	... موختره متان	... موختره متان
۷۵	۷ ستون ۲	... باران یواری ؟	... باران یواری ؟
۷۷	۷ ستون ۲	ئه وه ی شماره ی ...	ئه‌وه‌ی شماره‌ی ...
۸۰	۱۲ ستون ۲	شه قامی که‌مفریه بندی ...	شه قامی که‌مفریه ندی ...
۸۰	۲۰ ستون ۲	بو کیف ؟	بو کیف ؟
۸۳	۱۷ ستون ۲	سبه یی ...	سبه یی ...
۸۴	۱۳ ستون ۲	له باره ...	له باره ی ...
۸۹	۹ ستون ۲	ئی یه ، دروسه ؟	ئی یه ، درووسه ؟
۹۶	۳ ستون ۱	ناوه ز سورشتی یه‌کلن	ناوه سورشتی یه‌کلن
۹۹	آخر ستون ۱	-	پس از گەل ، نه‌تەوه اضافه شود
۱۱۷	۱۲ ستون ۱	یاد می‌گیری - فیر نه‌یی	یاد می‌گیری - فیر نه‌یی
۱۱۸	۴ ستون ۱	بی هیز	بی هیز

فهرست

عنوان	صفحه
- سه‌ره تا (سراغاز)	۹
- جایگاه زبان کُردی	۱۱
- شاخه‌های زبان کُردی امروز	۱۴
- بخش ۱	
شیوه نوشتن زبان کُردی سورانی	۱۹
تمرین ۱ تا ۴	۲۹
- بخش ۲	
گفتگو	۳۲
۱- آشنایی مقدماتی	۳۲
۲- معرفی دو نفر به یکدیگر	۳۵
۳- پرسش درباره زمان و ساعت	۳۸
۴- احوال پرسى دوستانه	۴۰
۵- گفتگوی دو نفر کُرد و فارس	۴۲
۶- گفتگوی دو نفر مسافر در اتومبیل	۴۵
۷- گفتگوی دو دانشجو کُرد و غیرکُرد	۴۸
۸- در بازار	۵۲
۹- در هتل	۵۵
۱۰- عید مبارکی	۵۸
۱۱- تسلیت	۶۱
۱۲- تبریک مراسم عروسی	۶۲

۶۳	۱۳- خرید روزانه
۶۵	۱۴- آب و هوا در فصل‌ها
۶۸	۱۵- نزد پزشک
۷۱	۱۶- احوالپرسی عادی و دوستانه
۷۲	۱۷- احوالپرسی رسمی و مؤدبانه
۷۴	۱۸- صد عبارت گوناگون و ضروری

- بخش ۳

۹۱	لغات، در موضوع‌های گوناگون کاربردی
۹۱	۱-۱- اعداد اصلی
۹۲	۲-۱- اعداد ترتیبی
۹۳	۲- اعضای بدن
۹۶	۳- روز، ماه، فصل، نام عوامل طبیعی و.....
۹۸	۴- لقب اقوام و فامیل
۱۰۰	۵- لباس و پوشاک
۱۰۲	۶- رنگ‌ها
۱۰۲	۷- طعم و مزه‌ها
۱۰۳	۸- درس و مدرسه و دانشگاه
۱۰۴	۹- خوراک
۱۰۵	۱۰- میوه‌ها
۱۰۶	۱۱- سبزیجات
۱۰۷	۱۲- وسایل خانه
۱۰۹	۱۳- حیوانات و پرندگان
۱۱۱	۱۴- افعال مورد نیاز
۱۱۷	۱۵- واژه‌های مفید دیگر
۱۱۹	- کتابنامه (منابع تاریخی و زبان شناسی)

پیرست

۹ ..... سهره تا

۱۱ ..... جیگای زمانی کوردی

۱۴ ..... لقه کانی زمانی کوردی ئەمڕۆ

- بهشی ۱

۱۹ ..... شیوازی نووسینی زمانی کوردی سۆرائی

۲۹ ..... راهێنانی ۱ تا ۴

- بهشی ۲

۳۲ ..... وت و ویژ

۳۲ ..... ۱- ناسینی سهره تای

۳۵ ..... ۲- ناساندنی دوو کهس به یه کتر

۳۸ ..... ۳- پرسیار سهبارهت به کات و سات

۴۰ ..... ۴- ههوالپرسی دوستانه

۴۲ ..... ۵- وت و ویژی دوو کهسی کورد و فارس

۴۵ ..... ۶- وت و ویژی دوو کهسی موسافر له ماشیندا

۴۸ ..... ۷- وت و ویژی دوو خویندکاری کورد و غهیری کورد

۵۲ ..... ۸- له بازاردا

۵۵ ..... ۹- له هوتلدا

۵۸ ..... ۱۰- جهژنه پیروژه

۶۱ ..... ۱۱- سهرخوشی

۶۲ ..... ۱۲- پیروزیایی زه ماوهن

۶۳ ..... ۱۳- کرینی پوژانه (سهندننی پوژانه)

- ۱۴- ئاوو هه‌وا له وه‌رزه‌کاندا. ۶۵
- ۱۵- له لای دوکتوردا. ۶۸
- ۱۶- ئەحوالپرسی ئاسایی و دۆستانه. ۷۱
- ۱۷- ئەحوالپرسی ره‌سمی و به‌ئەده‌به‌وه. ۷۲
- ۱۸- سه‌درسته‌ی جو‌راو‌جو‌ر و پێویست. ۷۴

- به‌شی ۳

- و‌شه‌کان، بۆ‌بابه‌ته‌کانی جو‌راو‌جو‌ری به‌کاره‌ینان. ۹۱
- ۱-۱- ژماره‌ سه‌ره‌کی‌یه‌کان. ۹۱
- ۲-۱- ژماره‌ روتبێ‌یه‌کان. ۹۲
- ۲- به‌شه‌کانی له‌ش. ۹۳
- ۳- رۆژ، مانگ، وه‌رز، ناوه‌ سو‌روشتی‌یه‌کان و... .... ۹۶
- ۴- له‌قه‌بێ‌ قه‌وم و که‌س. ۹۸
- ۵- جل و به‌رگ. ۱۰۰
- ۶- ره‌نگه‌کان. ۱۰۲
- ۷- تام و چێژه‌کان. ۱۰۲
- ۸- ده‌رس و مه‌دره‌سه و زانستگه‌. ۱۰۳
- ۹- خو‌ارده‌مه‌نی. ۱۰۴
- ۱۰- میوه‌جات. ۱۰۵
- ۱۱- سه‌وزیجات. ۱۰۶
- ۱۲- ئەسه‌بابی ناوما‌ل. ۱۰۷
- ۱۳- ئازهل و بالنده‌کان. ۱۰۹
- ۱۴- کرداره‌ پێویسته‌کان. ۱۱۱
- ۱۵- و‌شه‌ به‌که‌لکه‌کانی‌تر. ۱۱۷
- سه‌رچاوه‌کان. ۱۱۹

سەرەتا

زمانی کوردی ئەمڕۆ بە پروای هەندێ لە زانیانی پۆژەهەلات ناس و زمانەوانان، یە کێ لە زمانە میژینه کانی هیندوئوروپایی و لە شاخە هەرە بەرزی بنەمالە ئاریایی یە کە ئال و گۆری زەمان بە سەریا هاتوو و گەیان دوویەتی بەم پلە و پایە کە ئیستا تێیدا ئین.

لەم زمانە چوار لقی سەرەکی و پتر لە بیست زاراوە و دەیان بن زاراوەی لێ دروست بوو.

زمانی کوردی ← چوار لقی سەرەکی ← زاراوە کان ← بن زاراوە کان (زبان ← شاخە ← گونە ← گویش (لهجه))

هەر کام لەو لقانە بە شێوازیکی بەربلاو دەوری چالاکیان لە پێک هێنانی فەرەهنگ و ئەدەبی دەوڵەمەندی کوردەواریدا هەیه. لە ئێوە چوار لقه سەرەکی یانەدا، لقی کوردی سۆرانی وە ک زمانێ یە کگرتووی کوردی لە ئەمڕۆدا ناسراوە و لە هەموو بوارە کانی سیاسی و ئابووری و فەرەهنگی و کۆمەڵایەتی و زانستیدا پێی دەنوسرێ و قسە ی پێ دە کری و پۆژ بە پۆژ لە حالی پەرە سەندنایە.

بۆ ئەوێ فێر بوونی زمانی کوردی سورانی لە ئەمڕۆدا وە ک پێویستی یە ک بۆ کوردو غەیری کورد چاوی لێ دە کری و سەرنجی خەڵکانی بۆ لای خۆی را کێشاوێ.

بەو هۆیە وە ئەم نامیلکە واکە بەر دەستی خۆینەری بەرێزدایە، وە کوو هەنگاوێکی بچوو ک بۆ ناساندن و فێر کردنی سەرەتایی زمانی کوردی سورانی ئاراستە کرا و بە ئێوەی خوشەوێست پیشکەش دە کریت بەو هیوایە کە بتوانی لە پیناوی فێر کردنی زانستی زمانی کوردی، وە کوو زمانیکێ میژینە و دەوڵەمەند و شیرین کاریگەر بی.

دۆستی ئێوە

ع. رُخزادی

جایگاه زبان کُردی

بر اساس پژوهش‌های علمی و زبان‌شناسی و نیز تحقیقات خاورشناسان، زبان کُردی امروز، بازمانده و تطوّر یافته یکی از شاخه‌های خانواده زبان‌های آریائی است و به دلیل انطباق مناطق کردنشین امروز در خاورمیانه با حوزه جغرافیائی محلّ سکونت مادها، این نظریه قوّت می‌گیرد که زبان کُردی دنباله زبان مادی باستان است.

- «بعضی از دانشمندان را عقیده چنانست که گائۀ زرتشت به زبان مادی است و نیز برخی برآنند که زبان کُردی که یکی از شاخه‌های زبان ایرانی است از باقیمانده‌های زبان مادست.»

(سبک‌شناسی بهار، ج ۱، ص ۵)

- «مینورسکی بر این عقیده است که تمام لهجه‌های بازمانده در زبان کُردی از زبان پایه قدیم و نیرومندی نشأت کرده‌اند و آن زبان مادی است.»

(مینورسکی، به نقل از کُردها، ترک‌ها، عرب‌ها، ص ۱۳ سیسیل جی. ادموندز، ترجمه یونسی)

- پرفسور سایس می‌گوید: مادها عشایر کُرد بوده و در شرق (یعنی غرب ایران امروز) سکونت داشته‌اند و ولایات آنها تا جنوب بحر خزر

ادامه داشته و زبان آنها، آریایی و از نژاد خالص آریایی هستند.

(کُرد و کُردستان به نقل از تحفه ناصری، ص نوزده)

- دارمستتر مستشرق فرانسوی، زبان کُردی را مشتق از زبان مادی می داند.

(تحفه ناصری ص بیست)

- هواردت و دارمستتر بر این عقیده اند که زبان مادها همین زبان کُردی مَکری بوده است.

(تاریخ مردوخ، ص ۴۱ به نقل از تحفه ناصری ص بیست)

- سیسیل جی. ادموندز می گوید: به گمان من بنا بر جهات و موجبات جغرافیایی و زبان شناسی می توان گفت کردهای امروزی نمایندگان مادها و سومین سلطنت بزرگ شرق هستند.

(کُردها، ترکها، عربها، ص ۱۳)

و...

آن چه مسلم است زبان کُردی دارای یک مجموعه قواعد و تعریف های صرفی و نحوی برجسته و چشمگیر است که ویژه این زبان می باشد و همین ویژگی های خاص صرفی و نحوی آن را از سایر زبان های هم جوار و موازی خود جدا می سازد و اطلاق یک زبان مستقل را بر آن توجیه می نماید و به همین اعتبار، در حوزه علم زبان شناسی، کُردی را «زبان» می نامند، نه «نیم زبان» یا «لهجه» یا «گوش» طبق آن چه گروهی ناآگاه به علم زبان شناسی می پندارند.

در هر حال، زبان کُردی امروز با دامنه ای وسیع و متنوع و بالغ بر ۴۰ میلیون نفر گوینده، دارای ۴ شاخه اصلی و چندین گونه و صدها

لهجه است که در همه شاخه‌ها دارای آثار مکتوب غنی در زمینه‌های گوناگون علمی، تاریخی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، ادبی و فرهنگی می‌باشد و روز به روز بر غنا و توسعه و بالندگی آن افزوده می‌شود.

شاخه‌های زبان کُردی امروز و حوزه جغرافیایی هر کدام^(۱)

الف - شاخه کرمانجی شمالی (کرمانجی باکوور)

این شاخه دارای گونه‌های زیر است:
جزیره‌ای، هکاری، بایزیدی، بوتانی، شمدینانی، بادینانی

حوزه جغرافیایی

- ۱- در ترکیه: مناطق کُردنشین جزیره، دیاربکر، ارزروم، بایزید، هکاری، ماردین، بتلیس، وان، آگری، شمدینان و...
- ۲- در عراق: عقره، دهوک، زاخو، عمادیّه، سنجار و...
- ۳- در ایران: اورمیّه، سلماس، ماکو، نقده، برادوست، تَرگُور، مرگُور، و کُردهای خراسان
- ۴- در سوریه: تمام مناطق کُردنشین از جمله: قامیشلی، حَسَکه
- ۵- کُردهای ساکن: ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، ترکمنستان و...

۱- به نقل از کتاب «آواشناسی و دستور زبان کُردی» تألیف: د. علی رُخزادی، ص ۳۲.

ب- کومانجی جنوبی (سۆرانی)

این شاخه دارای گونه‌های زیر است:

مُکریانی، سۆرانی خاص، سنندجی (اردلانی)، جافی

حوزه جغرافیایی

۱- مُکریانی در ایران: مهاباد، بوکان، سردشت، پیرانشهر، نقده، اشنویه

۲- سۆرانی

۱/۲- در عراق: سلیمانیه، کرکوک، اربیل، موصل، رواندز، چم

چال، شقلاوه، کویه، قلعه دزه

۲/۲- در ایران: سقز، بانه، مریوان، تکاب

۳- سنندجی (اردلانی): در ایران، سنندج، دیواندره، کامیاران، لیاخ

۴- جافی

۱/۴- در عراق: شهرزور، کرکوک، کلار، کفری

۲/۴- در ایران: جوانرود، روانسر، سرپل ذهاب، ثلاث باباجانی

ج- کرمانشاهی - لُری

این شاخه دارای گونه‌های زیر است:

کرمانشاهی، لُری، فیلی، لکی، بختیاری

حوزه جغرافیایی

۱- کرمانشاهی

۱/۱- در ایران: کرمانشاه، دالاهو، صحنه، کنگاور، قصرشیرین،

هرسین، سنقر، کلیایی، اسلام‌آباد، قروه، بیجار، ایلام، ایوان، آبدانان،

مهران، دهلران

۲/۱- در عراق: خائقین، مندلی، نواحی بدره و...

۲- کُری، فیلی، لکی، بختیاری

در ایران: کُرستان، پشتکوه، پیشکوه، بخشی از ایلام و...

د- گورانی - زازایی

این شاخه دارای گونه‌های زیر است:

گورانی (اورامی)، زازایی

حوزه جغرافیایی

۱- گورانی (اورامی)

۱/۱- در ایران: اورامان تخت شامل جنوب مریوان، ژاورود.

اورامان لهون شامل پاوه، نوسود، نودشه

۲/۱- در عراق: حلبچه، بیاره، توپله، منطقه زنگنه و کاکه‌یی در

کرکوک

۲- زازایی

در ترکیه: بخشهایی از مناطق: بین‌گول، دیرسیم، خارپوت، معدن،

ارزنجان، دیاربکر، اورفا، بتلیس

یادآوری - در مناطقی که برای هرکدام از شاخه‌های زبان کُردی به طور

اختصاصی ذکر شده است، گویندگان سایر شاخه‌ها نیز کم و بیش

وجود دارند و آن چه بیان شده است، صرفاً بر اساس اکثریت

گویندگان هر شاخه در هر منطقه است.

آن چه در این دفتر ذیل نام «آموزش زبان کُردی سورانی» یا «فیژ بوونی زمانی کوردی سورانی» آمده، مربوط به شاخه کُردی کرمانجی جنوبی (سورانی) است که امروز به عنوان زبان معیار یا «زمانی یه کگرتوو»ی کُردی شناخته شده و اکثر قریب به اتفاق کُرد زبانان در همه شاخه‌ها با آن تکلم می‌کنند و از طریق آن تفهیم و تفاهیم عمومی صورت می‌گیرد و در رسانه‌های گروهی کُردی از آن استفاده می‌شود. همان گونه که پیشتر اشاره شد، در هر چهار شاخه زبان کُردی امروز، آثار مکتوب و مدوّن در ساختار نثر و شعر و نوشته‌های گوناگون علمی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و ادبی وجود دارد و این تلاش مستمر هر روز بر توسعه و گسترش زبان کُردی می‌افزاید و موجب شده است تا این زبان در همه جهان شناخته شود.

به همین دلیل ایجاب می‌نماید تا زبان کُردی، چون دیگر زبانهای زنده عالم، به طریقی سهل و ساده و در عین حال علمی، مورد آموزش قرار گیرد تا کُرد و غیر کُرد بتوانند آن را به صورتی زود یاب بیاموزند و با آن تکلم کنند.

این مجموعه در جهت آموزش مقدماتی زبان کُردی بخصوص مکالمه این زبان فراهم گردیده است. کوشیده‌ایم تا از ساده‌ترین عبارتهای روزمره و واژه‌های کاربردی مناسب در بخش‌های گوناگون شروع کنیم، و چون زبان فارسی برای غالب خوانندگان در این حوزه مفهوم و قابل درک و دریافت است، بنابراین ابتدا عبارتها و کلمات به زبان فارسی نوشته شده، سپس ترجمه و معادل آنها به زبان کُردی آمده است. قابل ذکر است که در کنار زبان کُردی سورانی معیار، همان

عبارات و واژه‌ها به گونه کُردی سندنه‌جی نیز - اگر تفاوتی محسوس با سورانی معیار داشته باشد - آمده است.

با امید به این که کتاب حاضر برای خوانندگان عزیز، مفید واقع شود و علاقه‌مندان از طریق آن بتوانند با یکی از زبانهای زنده و دلنشین امروز یعنی زبان کُردی آشنا شوند.

دوستدار شما: ع. رخزادی

بخش ۱

بهشی ۱

شیوه نوشتن زبان کُردی سۆرانی / شیوازی نووسینی زمانی کوردی
سۆرانی

در زبان کُردی امروز دو الفبا برای نوشتن به کار می‌رود:

۱- کُردی کرمانجی شمالی (باکوور) و زازائی را با الفبای لاتین
می‌نویسند.

۲- کُردی کرمانجی جنوبی (سۆرانی) و کُردی گورانی (اورامی) و
کرمانشاهی و لُری را با الفبای عربی می‌نویسند.

آن چه به بحث ما مربوط است، شیوه نوشتن زبان کُردی سۆرانی و
الفبای آن است.

حروف در کُردی سۆرانی

در زبان کُردی ۲ دسته حرف وجود دارد:

الف - مصوّت‌ها (Vowels)

ب - صامت‌ها (Consonants)

الف - مصوّتها

حروف مصوّت ۲ دسته‌اند: مصوّتهای کوتاه ۳ مورداند (و معادل حرکت‌های عربی می‌باشند) و عبارتند از: (ـَ، ـِ، ـُ) و آنها را در خط کُردی با نشانه‌های زیر می‌نویسند:

ـَ با نشانه «ه» و آوانگاری لاتینی (a)

ـِ بدون نشانه ـ و آوانگاری لاتینی (e)

ـُ با نشانه «و» و آوانگاری لاتینی (o)

مانند: حَسَن ← در خط کُردی می‌نویسند: «حه‌سه‌ن» و آوانگاری: hasan

دِل ← در خط کُردی می‌نویسند: «دَلّ» و آوانگاری: del

کُرد ← در خط کُردی می‌نویسند: «کورد» و آوانگاری:

Kord

مصوّتهای بلند ۵ حرف‌اند و عبارتند از: (ا، و، ی، ئ، و) با آوانگاری: ā, ē, i, u, ō

مانند:

ا ← پا با آوانگاری pā

وو ← سوور (= سرخ) با آوانگاری sur

ی ← سی (= عدد سی) با آوانگاری si

ئ ← شیر (= شیر جنگل) با آوانگاری šer

ۆ ← بو (= بو) با آوانگاری bō

بنابراین در زبان کُردی ۸ حرف مصوَّت، طبق جدول زیر، وجود دارد:

ردیف	مصوَّت	آوانگار	نوع مصوَّت	مثال کُردی	خط فارسی و معنی
۱	ه = َ	a	کوتاه	ره سەن	رَسَن = اصیل
۲	ـ = ِ	e	کوتاه	لانیکی	لَانِک = گهواره
۳	و = ُ	o	کوتاه	کوردستان	کُردستان = کردستان
۴	ا	ā	بلند	بار	بار = بار
۵	وو	u	بلند	توو	توت = توت
۶	ی	i	بلند	پی	پیه = پیه
۷	ئ	ē	بلند	شیر	شیر = شیر
۸	ۆ	ō	بلند	بۆر	بور = بور

یادآوری چند نکته در مورد مصوَّت‌ها

۱- مصوَّت کوتاه ـ در رسم الخط کُردی نشانه‌ای ندارد.

۲- آوای فتحه ـ در کلمه‌های کُردی به صورت «ه» نوشته می‌شود:

سَرد ← سه‌رد

۳- آوای ضمه ـ در کلمه‌های کُردی به صورت «و» نوشته می‌شود:

تُرش ← تورش

۴- آوای کوتاه ـ در اوّل و آخر کلمه‌های کُردی نمی‌آید.

۵- آوای کوتاه ـ در اوّل و آخر کلمه‌های کُردی نمی‌آید.

۶- هیچکدام از مصوَّت‌های ۸ گانه زبان کُردی در آغاز کلمه‌ها نمی‌آیند.

۷- مصوَّت‌های بلند (ی، ئ، ا، و، وو) همواره دومین حرف کلمه یا هجا

هستند. مانند: (تیر، تیر، چاک، تۆز، دوو)

۸- سه مصوّت بلند (ی، ا، و) زبان کُردی از نظر تلفّظ مانند معادل‌های آنها در زبان فارسی هستند و هیچ تفاوتی با آنها ندارند.

مانند:	در کُردی: شیر (خوراکی)	در فارسی: شیر
	در کُردی: پار	در فارسی: پار (پارسل)
	در کُردی: نوور	در فارسی: نور

تلفّظ «نور» در کُردی و فارسی برابر است اما در رسم الخط کُردی، مصوّت بلند (و) را با دو «و» نشان می‌دهند.

۹- دو مصوّت بلند (ئ، و) کُردی، در فارسی امروز وجود ندارند و در تلفظ کُردی معادل‌اند با (ی، و) مجهول فارسی دری. بنابراین برای نشان دادن تلفّظ آنها و متفاوت بودنشان با نشانه‌های مشابه، روی این دو حرف علامتِ (ـَ) قرار می‌دهند.

مانند:	در کُردی: گِیج	در فارسی: گیج
	در کُردی: شیّر (حیوان)	در فارسی: شیر
	در کُردی: بۆر	در فارسی: بور
	در کُردی: شوّخ	در فارسی: شوخ

۱۰- ویژگی دهان در تلفظ این دو حرف (ئ، و) کُردی چنین است:
 - ئ: لبها نیمه‌باز و گسترده کشیده است و زبان به پیش می‌آید و در وسط برافراشته می‌شود.

- و: لبها گِرد باز است و عقب زبان به نرم کام (انتهای سقف دهان) نزدیک می شود.

- چگونگی تلفظ این دو حرف را باید از گُرد زبانان یاد گرفت و لازم است به آهنگ این دو حرف به طور مکرر گوش سپرد.

ب- صامت‌ها

در زبان کُردی ۲۹ حرف صامت به شرح زیر وجود دارد.

شماره	تصویر خط کُردی	نشانه آوانگار	شماره	تصویر خط کُردی	نشانه آوانگار
۱	ء	?	۱۶	ع	?
۲	ب	b	۱۷	غ	γ
۳	پ	p	۱۸	ف	f
۴	ت	t	۱۹	ث	v
۵	ج	J	۲۰	ق	q
۶	چ	č	۲۱	ک	k
۷	ح	h	۲۲	گ	g
۸	خ	x	۲۳	ل	l
۹	د	d	۲۴	لْ	ḷ
۱۰	ر	r	۲۵	م	m
۱۱	پ	ṙ	۲۶	ن	n
۱۲	ز	z	۲۷	و	w
۱۳	ژ	ž	۲۸	ه	h
۱۴	س	s	۲۹	ی	y
۱۵	ش	š			

یادآوری‌های لازم در مورد صامت‌ها

۱- در جدول صامت‌های زبان کُردی، حرفهای (ث، ص، ض، ذ، ظ، ط) وجود ندارد و در رسم الخط کُردی نیز از آنها استفاده نمی‌شود و برای نشان دادن این حرفها از معادل آوایی آنها در خط کُردی بهره می‌گیریم.

ثروت ← در خط کُردی نوشته می‌شود: سه‌روه‌ت

صبر ← در خط کُردی نوشته می‌شود: سه‌بر

ضرر ← در خط کُردی نوشته می‌شود: زه‌ره‌ر

لذیذ ← در خط کُردی نوشته می‌شود: له‌زیز

ظاهر ← در خط کُردی نوشته می‌شود: زاهر

خط ← در خط کُردی نوشته می‌شود: خه‌ت

لذا برای حرفهای (ث، ص) در خط کُردی از حرف (س) استفاده می‌شود.

برای حرفهای (ض، ذ، ظ) در خط کُردی از حرف (ز) استفاده می‌شود.

برای حرف (ط) در خط کُردی از حرف (ت) استفاده می‌شود.

۲- در جدول فوق سه حرف (پ، ف، ل) دیده می‌شود که مخصوص زبان کُردی‌اند و دارای ویژگیهای زیر می‌باشند:

□ «ر»

○ با نشانهٔ (پ) در زیر آن، به نام «پ» سخت (fortis) شناخته شده است.

- این حرف در آغاز، وسط، و پایان کلمه‌های کُردی قرار می‌گیرد.
  - آهنگ تلفّظ آن به نسبت «ر» نرم، غلیظ‌تر است.
  - در تولید آن، زبان چند بار لرزش پیدا می‌کند.
  - حرف «ر» در آغاز کلمه‌های کُردی همواره «پ» سخت است نه نرم.
  - معادل این حرف، در زبان فارسی، با این آهنگ تلفّظ وجود ندارد، بلکه معادل آوایی و خطّی آن در فارسی، همان «ر» نرم است. مانند:
- ران ← در فارسی: ران
 که‌ر ← در فارسی: گر (ناشناوا)

□ «ف»

- این حرف در تلفّظ کُردی، معادل تلفّظ (v) انگلیسی در کلمه (vowel) و «و» فارسی در کلمه‌های (اوّل)، (وَرَد)، (سَرو) است.
- کاربرد این حرف در کُردی سورانی به نسبت کُردی کرمانجی شمالی محدود است.

مثال: گوڤار به معنی مجله

مروڤ به معنی مردم

□ «لّ»

- با نشانهٔ (ّ) در بالای آن، به نام «لّ» سخت (fortis) شناخته شده است.

○ این حرف در آغاز کلمه‌های زبان کُردی قرار نمی‌گیرد و آن چه در اوّل کلمه می‌آید «ل» نرم (lenis) است.

○ این حرف در وسط و پایان کلمه‌های زبان کُردی قرار می‌گیرد.

○ تلفّظ این حرف در زبان کُردی معادل «ض» زبان عربی است.

○ این حرف کُردی در زبان فارسی معادل آوایی ندارد و معادل آوایی و خطّی آن، همان «ل» نرم است مانند: گولّاو ← در فارسی: گلاب. دل ← در فارسی: دل

○ در تولید آن، آوای حرف از یک کنار دهان ایجاد می‌شود و یک کناری نام دارد.

۳- دو حرف (و) [شماره ۲۷] و (ی) [شماره ۲۹] اگرچه به ظاهر شبیه حرفهای مصوّت پیشین‌اند، اما با این ویژگی از مصوّتها جدا می‌شوند:
○ این دو حرف در اوّل کلمه‌های کُردی قرار می‌گیرند و از این لحاظ جزو صامت‌ها هستند، در حالی که مصوّت‌های زبان کُردی در اوّل کلمه‌ها قرار نمی‌گیرند.

مانند: werč (= خرس) / وینه wēna (= عکس)

yār (= یار) / یه ک yak (= یک)

بنابراین، اگر در آغاز کلمه‌ای کُردی حرف (و) و (ی) قرار بگیرد، صامت‌اند.

○ حرف (ی) صامت در آخر کلمه‌های کُردی نمی‌آید.

۴- حرف همزه (ء) در ترکیب با مصوت‌های بعد از خود به صورت‌های زیر نوشته می‌شود:

ئا، ئه، ئو، ئی، ئی، ئۆ

مانند: ئاو (= آب)، ئه‌گه‌ر (= اگر)، ئوستا (= اُستاد)، ئیش (= کار)،

ئیش (= درد)، ئۆخه‌ی (= آخیچ)

۵- حرف مشدّد در خط‌گردی به صورت دو حرف نوشته می‌شود:

خُرّم ← در‌گردی: خورره‌م

مکّه ← در‌گردی: مه‌که

در زبان‌گردی غالباً تشدید را در تلفّظ حذف می‌کنند:

مَنْت ← در‌گردی می‌گویند: منه‌ت

اوّل ← در‌گردی می‌گویند: هه‌وه‌لّ

البته ← در‌گردی می‌گویند: ئه‌لبه‌ت

جدول حرفهای مشابه در رسم الخط کُردی و راه تشخیص آنها

حرف	نوع	جایگاه در کلمه	مثال
و	نشانه ضمه	در اوّل و آخر کلمه نمی آید	گول، کورد
و	حرف صامت	در اوّل، وسط و آخر کلمه می آید	ورچ، گه وره، تاو
ۆ	مصوّت بلند	در اوّل کلمه نمی آید	بۆر، درۆ
وو	مصوّت بلند	در اوّل کلمه نمی آید	سوور، توو
ی	مصوّت بلند	در اوّل کلمه نمی آید	تیر، پی
ئ	مصوّت بلند	در اوّل کلمه نمی آید	شیر، شی
ی	حرف صامت	در اوّل و وسط کلمه می آید	یار، به یین
ر	حرف صامت	در اوّل کلمه نمی آید	بهرد، سه ر
پ	حرف صامت	در اوّل، وسط و آخر کلمه می آید	رۆن، گوپان، شپ
ل	حرف صامت	در اوّل، وسط و آخر کلمه می آید	لار، په له، شِل
لّ	حرف صامت	در وسط و آخر کلمه می آید	گولّله، دلّ

یادآوری: برای آشنایی بیشتر با این حروف، و سایر حرفهای زبان کُردی به کتاب «آواشناسی و دستور زبان کُردی» تألیف نویسنده این خودآموز مراجعه شود.

تمرین ۱

چند عبارت و بیت فارسی از گلستان سعدی با برگردان به خط کردی - با دقت دو شیوه نوشتن فارسی و کردی را مقایسه کنید.
«مَنْتَ خدای را، عَزَّ وَجَلَّ، که طاعتش موجب قربتست و به شکر اندرش مزید نعمت»

خط کردی: مِنْنَهت خودای را، عه ززه وه جه لله، ک تاعه ته ش مووجب قوربه ته ست و ب شوکر ئه نده ره ش مه زید نعمه ت.

«هر نفسی که فرو میرود مُمِدَّ حَیَاتِست و چون برمی آید مفرِّح ذات»
خط کردی: هه ر نه فه سی ک فوروو می ره وه مومدد حه یاته ست و چون بهر می ئایه د موفه ره رح زات.

«پس در هر نفسی دو نعمت موجودست و بر هر نعمتی شکری واجب»
خط کردی: په س ده ر هه ر نه فه سی دو نعمه ت مه وجوو ده ست و بهر هه ر نعمه تی شوکری واجب.

«از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش بدر آید»
خط کردی:

ئه ز ده ست و زه بان ک بهر ئایه د که ز عوه ده ی شوکره ش بدهر ئایه د

«بَندِه هَمان به که ز تَقْصیر خویش

عُذر به دَرگاه خدای آوَرَد

وَرَنه سزاور خُداوَنَدیش

کَس نَسَوَانَد که به جای آوَرَد»

خط کُردی:

به‌نِد هَمان به کِ ز ته‌قَسیر خویش عوزر ب ده‌رگاه خودای ئاوهره‌د

وهر نه سزاور خوداو‌ه‌ندییه‌ش که‌س نه‌ته‌وانه‌د کِ ب جای ئاوهره‌د

* * *

تمرین ۲

این کلمه‌ها را به خط کُردی بنویسید:

وِظیفه - خَطَا - غَیْب - گَبر - ترسا - عَصَاره - تَتِمّه - مُحَمَّد - جَلّ و عَلا -

تَضَرُّع - بَرآوَرْدَن - اُمید - آرزو - بَحر - دَریا - غم‌انگیز - دست انداختن -

لَذّت بخش - دَر بَسْتَن - تُرّیا.

تمرین ۳

این دو بیت را به خط کُردی بنویسید:

ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم

وز هرچه گفته‌اند و شنیدیم و خوانده‌ایم

گر کسی وصف او ز من پرسد

بی دل از بی‌نشان چه گوید باز

تمرین ۴

این کلمه‌های کُردی را درست بخوانید و به خط فارسی بازنویسی کنید.

ئەرخەوان - قەوم و خوێش - فرۆشتن - جەمال - موعامەلە - گۆل -
نەورۆز - جەژن - حەدیس - ئەلماس - ئاسن - بەفر - عەمارەت -
سەولەت - دەولەت - خوررەم - بەیاز - حەقیقەت - خەجالەت -
خزمەت - تەخسیر - ئەلۆەند - شەش - مەولەوی - فێردەوسی

بخش ۲

به‌شی ۲

گفتگو / وت و وێژ

- در این بخش به «گفتگو» و «مکالمات روزمره» می‌پردازیم در ستون دوم، کُردی سورانی معیار و کُردی سنندجی به ترتیب آمده است.

۱- آشنایی مقدماتی	ناسینی سه‌ره‌تایی / ناسین سه‌ره‌تایی
فارسی	کُردی سورانی معیار / کُردی سنندجی (سنه‌یی)
- سلام	- سه‌لام / سلام
- صبح به خیر	- پرۆژ باش / به‌یانیت باش
- ظهر به خیر	- نیوه‌پرۆت باش / نیمه‌پرۆت به‌خیر
- عصر به خیر	- ئیواره‌ت باش / ئیواره‌ت به‌خیر
- شب به خیر	- شه‌و باش (شه‌وت باش) / شه‌و به‌خیر
- وقت به خیر	- ئەم کاته‌ت باش / وه‌خت به‌خیر
- حالت خطره، است؟	- حالت چه‌نه؟ / حالت چه‌نه؟

- چطوری؟

- چۆنی؟ / چۆنی؟

- خویی؟

- باشی؟ / خاسی؟

- متشکرم، بد نیستم

- سوپاست ده کهم، خراپ نیم /
مه منوونم خراو نیم

- شما چطوری؟

- تۆ چۆنی؟ / تۆ چۆنی؟

- شما چطورید؟

- ئیوه چۆن؟ / ئیوه چۆن؟

- همه شما خوبید؟

- هه مووتان باشن؟
گشت لایه کتان خاسن؟

- الحمد لله

- شوکر بو خوا / شوکر بو خوا

- امیدوارم همیشه سالم باشید

- هیوادارم هه همیشه سه لامهت بی /
ئومیده وارم هه ر خوه ش بی

- از خانواده محترم چه خبر؟

- له بنه ماله ی به پزتان چ خه بهر؟ /
له خانه واده ی موختره متان چ خه بهر؟

- سلامت اند، عرض سلام دارند

- سه لامه تن، عهرزی سلاویان هه یه. /
سلا مه تن، سلام عهرز ته کهن

- چطور شد اینجا تشریف
آوردید؟

- چۆن بوو، ته شریفهت بو ئیره
هینا؟ / چۆن ته شریفهت بو ئیره
هاورد؟

- کمی کار اداری داشتم. - هه‌ندی کاری (ئیشی) ئیداریم بوو
که‌می کار ئیداریم بوو

- اگر کاری از من ساخته است در خدمتم. - ته‌گەر کارێک له من به‌ردی
ته‌گەر کارێ له ده‌س من به‌رتی هام
له خدمه‌تتام / له خزمه‌تتا

- بسیار ممنونم، مشکلی نیست - زۆر سوپاس، موشکیله‌یه‌ک نی‌یه
فه‌ره‌مه‌منوون، موشکلیک نی‌یه

- حالا برنامه‌ات چیست؟ - ئیستا به‌رنامه‌ت چیه؟ /
ئیه‌سه‌به‌رنامه‌ت چه‌س؟

- دنبال کارهایم هستم. - هام به‌دوای ئیشه‌کانمه‌وه /
هام به‌شوێن کاره‌کانمه‌و

- پس از کارهایت به منزل ما بیا - دوای ئیشه‌کانت ته‌شریف بیینه‌بو
مالی ئیمه / دوای کاره‌کانت
ته‌شریف بی‌را بو مال ئیمه

- ممنونم، زحمت نمی‌دهم - سوپاس، عه‌زیه‌تان نادهم /
مه‌منوونم موزاحم ناوم

- چه زحمتی، خوشحال می‌شویم - چ‌عه‌زیه‌تێ، خو‌ش‌حال ئه‌بین /
چ‌زه‌حمه‌تێ خو‌ه‌ش‌حال ئه‌وین

- به چشَم، پس از کارهایم حضور می‌رسم	- به چاوان، دواى ئیشه کانم خدمهت ئه گه‌م به سه‌ر چاو، دواى کاره کانم تیم بۆ خز مه‌تان
- ساعت ۱۲ همدیگر را می‌بینیم	- سه‌عاتى دوازده به کتر ئه‌بینین / سه‌عات دوازده به کتر ئه‌وینین
- پس فعلاً خدا حافظ	- ئیتر ئیستا خواحافیز / ئیتتر ئیسه خواحافز
- خدا نگهدار	- خودات له‌گه‌ل / خوا نگادار

۲- معرفی دو نفر به یکدیگر   ناساندنی دوو که‌س به یه‌کتر /
ناشنا کردن دوو نه‌فه‌ر به یه‌کتر

فارسی	کُردی
- ببخشید، آقای پرویزی را معرفی می‌کنم	- ببووره، ئاغه‌ی په‌رویزی تان پی ده‌ناسینم / بوه‌خشه، ئاغه‌ی په‌رویزی موهره‌فی ئه‌که‌م
- سپاسگزارم، از آشنائی با شما خوشوقتم	- سوپاس، له‌ ئاشنایتان خوشحالم - سپاسگوزارم، له‌ ئاشنایتان خوه‌شحالم

- آقای کریمی را معرفی می‌کنم

- ئاغهی که ریمی تان پی ده ناسینم /
ئاغهی که ریمی موعه رهی ئه که م

- خوشحالم

- خوشحالم / خوه شحالم

- جناب کریمی! اجازه می‌فرمائید
پیرسم در کجا کار می‌کنید؟

- جه نایی که ریمی ئیزن ئه دهی
پیرسم له کوئی ئیش ده که ی؟ /
جه ناب که ریمی ئیجازه ئه فهرموی
پیرسم له کوئی کار ئه که ی؟

- خواهش می‌کنم، من معلّم
دبیرستان هستم

- تکایه، من مامۆستای ناوه‌ندیم /
خواهیش ئه که م من موعه لم
ده بیرستانم

- جناب عالی به چه کاری مشغول هستی؟

- جه نابت به چه ئیشی که وه
سه رقالی؟ / جه نابتان به چه کاریکه وه
سه رگه رمن؟

- من در بازار کار می‌کنم

- من له بازار دا ئیش ده که م /
من له بازارا کار ئه که م.

- موفق باشید

- پیروزی بی / موه فقه بی

- وضع بازار چطور است؟

- وه زعی بازار چۆنه؟ /
وه زع بازار چۆنه؟

- بد نیست

- خراپ نی یه / خراو نی یه

- شما با درس و مدرسه چطوری؟

- ئیوه له گه‌ڵ دەرس و مه‌کته‌بدا
چۆن؟ - ئیوه له ته‌ک دەرس و
مه‌دره‌سا چۆن؟

- ای، ما نیز راضی هستیم

- ئه‌ی، ئیمه‌ش رازین /
ئه‌ی، ئیمه‌یش رازین

- امیدوارم باز هم همدیگر را ببینیم

- هیوادارم دووباره یه‌ک ببینینه‌وه
- ئومیده‌وارم دووباره یه‌کتر
بوینینه‌و

- به امید دیدار

- به هیوای دیدار / به ئومید دیدار

- خدا حافظ

- خودا حافظ / خوا حافظ

- خدا به همراه

- خودات له گه‌ڵ / خوا هامرات

۳- پرسش درباره زمان و ساعت   پرسیار سه باره ت به کات و سات

فارسی	کُردی
- ببخشید ساعت چند است؟	- ببووره سه عات چه نده؟ / بوه خشه سه عات چه نیکه
- یک ربع به هشت	- چاره کئی به ههشت / ههشت روبع کهم
- ساعت ۱۲ است	- سه عات دوازدهیه / سه عات دواتزهس
- چهار بعد از ظهر	- چوار دواى نیوه پوڤ / چوار دواى نیمه پوڤ
- پنج و ربع	- پینج و چاره ک / پهنج و روبع
- سه و نیم	- سئ و نیو / سئ و نیم
- هفت و چهل دقیقه	- ههوت و چل قوله ک / ههفت و چل ده قیقه
- سه تمام	- سئیه تهواو / سئیه تهواو

- چەندم برج است؟ / چەندی مانگە؟ / چەنی بورجە؟

- ششم برج است. / شەشی مانگە / شەش بورجە

- این چه ماهی است؟ / ئەمە چ مانگیکە؟ / ئەمە چ مانگیکە؟

- ماه خرداد است؟ / مانگی جۆزەردانە / مانگ جۆزەردانە

- کی به مسافرت می روی؟ / کە ی دەچی بۆ سەفەر / کە ی ئەچی بۆ سەفەر؟

- اول تابستان / هەوێ هەوێ / ئەوێ تەوسان

- فردا کی می آیی؟ / سبە ی (بە یانی) کە ی دێی؟ / سبە کە ی تی؟

- عصر می آیم / عەسر دێم / عەسر تێم

- نزدیک غروب خواهم آمد / ئێوارە دێم / ئێوارە تێم

- پیش از ظهر می آیم / پیش نیوەڕۆ دێم / بەر لە نیوەڕۆ تێم

- دواى نیه‌پوڤ / دواى نیمه‌پوڤ

- بعدازظهر

- هه‌ینی باشت‌نی‌یه؟ /

جمعه بهتر نیست؟

جومعه خاست‌نی‌یه؟

هه‌وال پرسی دۆستانه

۴- احوال پرسی دوستانه

کُردی

فارسی

- سه‌لام فه‌ره‌یدون، چۆنی؟ /
سلام فه‌ره‌یدون، چۆنی؟

- سلام فریدون، چطوری؟

- سه‌لام په‌رویز، حالّ چۆنه؟ /
سلام په‌رویز، حالّو چۆنه؟

- سلام پرویز، حال شما چطور
است؟

- چى ئه‌كه‌ی، ديارت نیه؟ /
چاكه‌ی، (چه ئه‌كه‌ی)، ديار نیت؟

- چه کار می‌کنی، پیدات نیست؟

- چى بکه‌م، دیم و ئه‌پروم /
چه‌بکه‌م، تیم و ئه‌چم

- چه کار کنم، می‌آیم و می‌روم

- تو چى ئه‌كه‌ی؟ / تو چه ئه‌كه‌ی؟

- شما چه کار می‌کنی؟

- راستی حالا کجا مشغولی؟

- راستی ئیستا له کوێ سەرقالی؟ /
راسی ئیسه له کوێ کار ته که ی؟

- به کار تجارت مواد خوراکی
مشغولم

- ئیشی تێجارهتی چت و مه کی
خوارده مه نی ته که م / خه ریک
تجارهت چت گهل خوارده مه نیم

- بازارش چطور است؟

- بازاری چۆنه؟ / بازاری چۆنه؟

- خوب است، مواد خوراکی
فروش دارد

- باشه، چتی خوارده مه نی فروشی
هه یه خاسه، چت خوارده مه نی
فروشی هه س

- شریک داری یا تنهائی؟

- شه ریکت هه یه یا ته نه ای؟ /
شه ریکت هه س یا ته نیای؟

- تنه ا هستم، برای خودم کار
می کنم

- ته نه ام، ئیش بو خۆم ته که م /
ته نیام، کار بو خوه مه که م

- راستی شما، هنوز دانشگاه را
تمام نکرده ای؟

- راستی تۆ هیشتا زانستگهت ته واو
نه کردوه؟

- راستی تۆ هیشتا دانشگاهات ته واو نه کرگه؟

- امسال تمام می شود

- ئیمسال ته واو ته بی /
ئیمسال ته واو ته وی

- دوایی چی ئە کە ی؟ / دوآجار چە ئە کە ی؟	- بەد چە کار می کنی؟
- دیم بۆ تیجارەت خانە کە ی تۆ دەست بە کار ئە بۆم / تێم بۆ تیجارەت خانە کە ی تۆ کار ئە کە م	- می آیم تجارت خانۀ شما استخدام می شوم
- پاو پیلالت بان چاو / قامت بان چاو	- قدمت روی چشم
- با پروین بەستەنی بخوین / با پروین بەستەنییە ک بخوین	- برویم یک بستنی بخوریم

وت و ویژی دوو کەسی کورد و فارس	گفتگوی دو نفر کُرد و فارس
کُردی	فارسی
- سەلام دۆستی خۆشەوێست / سلام دۆس عەزیز	- سلام دوست عزیز
- سەلام لە منەو / سلام لە من	- سلام از من
- تۆ کوردی؟ / تۆ کوردی؟	- شما کُرد هستید؟

- خیر، من فارس هستم

- خیر، من فارس / خیر من فارس

- می دانی کُردی حرف بزنی؟

- ئەزانی کوردی قسه بکهی؟

- نمی دانم ولی دوست دارم یاد بگیرم

- نازانم، به لّام پیم خوشه فیر بیم
- نازانم، وه لّی حهزه کهم فیر بم

- اگر مدتی در کردستان بمانی
یاد می گیری

- ئەگەر ماوه یه ک له کوردستاندا
ببی، فیر ئەبی
- ئەگەر بهینی له کورسانا بی، فیر ئەوی

- امیدوارم

- هیوادارم / ئومیدوارم

- از این شهر خوشت می آید؟

- ئەم شارەت پی خوشه /
ئەم شارەت پی خوه شه؟

- بسیار شهر خوبی است

- زۆر شارێکی باشه / فره شارێ خاسه

- مردمانش چطور؟

- خه لکی چۆنه؟

- مردمانی خون گرم و مهمان نواز
دارد؟

- خه لکیکی خوین گهرم و میوان
دۆستی ههیه

- خه لکی خوین گهرم و میوان
نه وازی ههس

- به بازار این شهر رفته‌ای؟

- پڕۆیشتوی بۆ بازاری ئەم شارە؟
چووگی بۆ بازار ئەم شارە؟

- نرفته‌ام، دلم می‌خواهد بروم

- نە پڕۆیشتووم، هەز ئە کەم پڕۆم /
- نە چووگم، هەز ئە کەم بچم

- گردشگاهها و پارکها چطور؟

- سەیرانگە کان و پارکە کان چۆن؟ /
- سەیاخەتگا کان و پارکە کان چۆن

- امروز قرار است بروم چند پارک

- ئەمڕۆ قەرارە پڕۆم بۆ چەن پارک
- ئێمڕۆ قەرارە بچم بۆ چەن پارک

- امیدوارم به شما خوش بگذرد

- هیوادارم بە خوێشی / ئومێدەوارم
بە خوێشی

- یادت باشد موزه را هم ببینی

- لە بیرت بێ مۆزەخانەیش ببینی /
- لە بیرو بێ مۆزەیش بوینی

- چشم در برنامه‌ام خواهم گذاشت

- بە سەر چاو، لە بەرنامەدا دای ئەتیم /
- بان چاو لە بەرناما دای ئەنم

- از دیدن و آشنایی با شما خوشحال شدم

- لە دیدن و ئاشنا بوون لە گەڵ
ئێوەدا خوشحال بووم /
- لە چاو پێ کەوتن و ئاشنا بووتنان
خوشحال بووم

- منیش ههروا	- من هم همچین
- کات و ساتیکی خوش تان بیی / کات و ساتی خوهش	- لحظه و ساعاتی خوش داشته باشی
- به سپاسه وه خوداتان له گه‌ل / فره سپاس، خواحافر	- با سپاس فراوان خدا حافظ

وت و ویژی دوو کهس له ماشین دا	عرگفتگوی دو نفر مسافر در اتومبیل
کردی	فارسی
- سه‌لام، ببوره ژماره‌ی سه‌نده‌لی من ده‌یه / - سه‌لام بو‌ه‌خشه ژماره‌ی سه‌نده‌لی به‌که‌ی من ده‌س	- سلام ببخشید شماره‌ صندلی من ۱۰ است
- سه‌لام له مـهنه‌وه، ببوره وه کووچتی من هه‌له دانیشتووم. - سه‌لام له من، بو‌ه‌خشه وه ک چتی من ئیشتا دانیشتگم	- سلام از من، می‌بخشید مثل این که من عوضی نشسته‌ام
- فه‌رموو له جیگه‌ی خو‌تانا دانیشن / - فه‌رموو له جیگه‌ی خو‌ه‌تانا دانیشن	- بفرمائید در جای خودتان بنشینید

- راستی تا تهران چند ساعت راه است؟
- راستی تا تاران چهن ساعات ریگهیه؟
- راستی تا تاران چهن ساعات ریگهس؟

- در هر حال کمتر از ۸ ساعت نمی‌رسد
- له هر حال دا که متر له ۸ ساعات ناگا /

- له هر حاله تا که متر له ۸ ساعات ناگهئ

- مدّتی پلیس راه کنترل نمی‌کند، حالا چطور؟
- ماوه یه ک پولیسی ریگه چاودیری نه‌ده کرد، ئیستا چۆنه؟

- موده تیّ پولیس را کونترۆلی نه‌و، ئیسه چۆنه؟

- حالا دوباره کنترل می‌کند، چون چوونکه له یه ک دانی

- تصادف اتومبیل‌ها زیاد شده
- ماشینه کان زۆر بووه ته‌وه / ئیسه کونترۆل ئه‌کا چوونکه ته‌سادوف ماشین فره بووگه‌سه‌و

- با این وضع جاده‌ها، خدا همه را حفظ کند
- بهم وه زعی جاده گه‌له‌وه، خودا هه‌موومان پیاریزی /

- بهم وه زع جاده گه‌له، خواگشت لایه‌ک پیاریزی

- جه ناب، ئوتومبیل زۆر تر له پاده
زیاد بووه /

- ئاغه، ماشینه کان فره تر له ئه نازه س

- سایه قه کانیش هوْشیان نی یه /
رانه نده کانیش ره عایه ت ناکه ن

- ریگه کانیشمان ئستاندارد نی یه

- به لّی ئه مانه عیله ت های
ته سادوفه کانن
- به لّی ئه مانه عیله ت گه ل ته سادوفه کانن

- جه نابت له گه ل خوارده مه نی
ناوړیگه دا به ینت هه یه؟
- جه نابت له ته ک خورد و
خوه راک ناوړیگا به ینت هه س؟

- مه گه ر زۆر ناچار بم /
مه گه ر فره ناچار بم

- به داخه وه خۆراکی کافه کان
ئه وه نده باش و جیی متمانه نی یه /
به ته ئه سوفه و، خوه راک کافه کان
ئه وه نه خاس و جیگه ی ئثمینان نی یه

- آقا، ماشین ها بیش از حد زیاد
شده

- راننده ها نیز رعایت نمی کنند

- جاده هایمان نیز استاندارد نیست

- بله اینها عوامل تصادف ها
هستند

- جنابعالی با خورد و خوراک
بین راه میانه ای دارید؟

- مگر خیلی ناچار باشم

- متأسفانه خوراک کافه ها چندان
خوب و مطمئن نیست

- له ههر حالدا سه‌فهره‌کانی ئەم
 رۆژگاره پر له مه‌ترسییه /
 - له ههر حالاً سه‌فهرگه‌ل ئیمپرو پر
 له خه‌ته‌ره

- له وت و ویژ له گه‌ل جه‌نابتا
 خوشحال بووم
 - له سو‌حبه‌ت کردن له ته‌ک جه‌نابتا
 خوه‌شحال بووم.

- منیش هه‌روا

- سه‌فه‌ری خوش‌شان بێ /
 سه‌فه‌ری خوه‌شان بوی

- هه‌روا جه‌نابتان

- در هر حال سفرهای امروز با
 خطرهای فراوان همراه است

- از گفتگوی با جنابعالی
 خوشحال شدم

- من نیز همین‌طور

- سفری خوش داشته باشید

- همچنین جنابعالی

وت و ویژی دوو خویندکاری کورد و غه‌یری کورد

۷- گفتگوی دو دانشجوی کُرد و غیر کُرد

کُردی

فارسی

- سه‌لام، رۆژ باش /
 - سه‌لام رۆژ به‌خیر

- سلام روز به خیر

- بیهوشید جنابعالی کُرد هسئید؟	- بیوره جه نابت کوردی؟ / بوه خشه جه نابت کوردی؟
- بله کُرد هستم، شما چطور؟	- به لّی کوردم، تۆ چی؟ / به لّی کوردم تۆ چه؟
- من فارس هستم	- من فارسم
- اهل سنندج هستی؟	- خه لکی سنه ی؟ / خه لک سنه ی؟
- بله، شما اهل کجائی؟	- به لّی، تۆ خه لکی کوئی؟ / به لّی تۆ خه لک کوئی؟
- تهران، در رشته حسابداری اینجا درس می خوانم	- تاران، له رشته ی حه سابداری ئیره دا دهرس ته خوینم
- موقّق باشی	- پیروژی بی / موه فقه بی
- سپاسگزارم	- سپاس / ته شه کور ته که م
- حتماً در خوابگاه هستی	- حه تمه ن وای له خوابگا / حه تمه ن های له خوابگا
- بلی، همینطور است	- به لّی هه روایه / به لّی هه رواسه

- راحتی؟

- ره‌حه‌تی؟

- ای ... باید ساخت

- ئە‌ی ... ئە‌بێ بسازین /

- ئە‌ی.. ئە‌شی بسازین

- چند واحد پاس کرده‌ای؟

- چەند واحدت پاس کردووە؟ /

- چەن واحدت پاس کردگە؟

- ۴۰ واحد

- ۴۰ واحد

- پس فعلاً هستی

- کە وابوو ئێستا هە‌ی /

- پەس ئێسە هە‌ی

- آره چیزی پاس نکرده‌ام

- ئە‌رێ چتێکم پاس نە‌کردووە /

- ئە‌رێ چتێکم پاس نە‌کردگە

- با این شهر چطوری؟

- لە‌گە‌ڵ ئە‌م شارە‌دا چۆنی؟ /

- لە‌ تە‌ ک ئە‌م شارا چۆنی

- احساس غربت نمی‌کنم

- هە‌ستی غە‌ریبی ناکە‌م /

- ئە‌حساس غە‌ریبی ناکە‌م

- خدا را شکر

- خودا شوکر / خوا شوکر

- درسه کانت سهخت نییه؟	- درسهایت مشکل نیست؟
- حسابداریه و ئامار و ئعداد	- حسابداری است و آمار و اعداد
- ئهچیته وه بۆ مائی خوٚتان؟ / - ئهچیته وه بۆ مالّ خوٚتان؟	- به خانواده سر می زنی؟
- فهقه ده له بهینی ترمه کاند / - فهقه ده له بهین ترمه کانا	- فقط در فاصلهٔ ترمها
- باشه / خاسه	- خوب است
- هاوسه رت که نییه؟	- متأهل که نیستی؟
- ئه ی بابه، هیشتا زووه	- ئه ی بابا، هنوز زود است
- زۆر وه ختتم گرت، بیووره / - فره وه ختتم گرت بوه خشه	- خیلی وقت شما را گرفتم، بیخشید
- خواهی ده که م، خوٚش حال بووم - خواهی ده که م، خوٚش حال بووم	- خواهش می کنم، خوشحال شدم
- دووباره یه ک ئه بینین / - دواره یه ک ئه بینین	- باز هم یکدیگر را خواهیم دید

- باید به منزل ما بیایی	- ئەبێ بێت بو مالی ئیمه / ئەشی بیت بو مال ئیمه
- چشم ، خدا حافظ	- سه‌رچاو خواحافیز / - بان چاو خواحافز
- خدا همراهت	- خودات له گه‌ل / خواها مپرات

فارسی	له بازاردا / له بازارا
- بازار شهر کجاست؟	- بازاری شار له کوی دایه؟ / بازار شار ها له کوینا
- دور میدان، خیابان شرقی	- دهوری مه‌بدان شه قامی خوره‌ه‌لات / - ده‌ور مه‌یان خیابان شه‌رقی
- چه بازار قشنگی!	- چه بازار یکی قه‌شه‌نگه! / چه بازار ی قه‌شه‌نگه!
- آقا ببخشید قیمت این کلاه	- آغا بی‌ووره نرخ ی ئەم کلّوه چه‌نده؟
- چقدر است؟	- آغه بوه‌خشه قیمة ئەم کلّوه چه‌نیکه؟

- گران نیست؟	- گران نی یه؟
- کمی تخفیف بده	- که مئی که متر حیساب که
- نه این قدر نمی دهم، کمتر	- نه ئه و نه ناده م، که متر / نه ئه و نه ناه م، که متر
- گرانه	- گرانه
- انصاف داشته باشید	- ئینسافت بی / ئینسافت بوی
- این یادگار شهر شماست	- ئه مه یادگاری شاری ئیوه یه / ئه مه یادگار شار ئیوه س
- رنگی روشن بده	- رهنگی کی روشن بده / رهنگی روشن به
- رنگ تیره	- رهنگی تاریک / رهنگ تاریک
- این خوب است	- ئه مه باشه / ئه مه خاسه
- شماره اش چند است؟ - شماره که ی چه نیکه؟	- ژماره که ی چه نده؟ /
- کوچکتتر بده	- بووچکتتر بده / بووچکتتر به

- بزرگتر

- گه‌وره‌تر

- تخته نرد خوب کجاست؟

- ته‌خته نه‌ردی باش له‌کویدا‌یه؟ /

- ته‌خته نه‌رد خاس له‌کوینا‌هه‌س؟

- نان برنجی مرغوب کجاست؟

- نان برنجی باش له‌کویدا‌یه /

- نان برنجی خاس له‌کوینا‌هه‌س؟

- گیوه‌کردی خوب می‌خواهم
- بخرم

- کلاشی کوردی چاکم‌گه‌ره که‌بسینم /

- کلاش کوردی خاسم‌گه‌ره که‌بسینم

- جناب، گیوه‌بسیار خوب داری؟

- جه‌ناب، کلاشی زۆر چاکت‌هه‌یه؟ /

- جه‌ناب، کلاش فره‌خاست‌هه‌س؟

- گیوه‌نمره ۴۱

- کلاشی نمره‌چهل و یه‌ک /

- کلاش نمره‌چل و یه‌ک

- یک‌دست لباس کردی می‌خواهم

- ده‌ستی جل و به‌رگی کوردیم‌گه‌ره که /

- ده‌ستی لباس کوردیم‌گه‌ره که

- شلوار کُردی خوب داری؟

- پانتۆلی کوردی باشت‌هه‌یه؟ /

- ده‌مه‌وقۆپان کوردی خاست‌هه‌س؟

- دست درد نکند

- ده‌ست خوش یی /

- ده‌ست خواه‌ش یی

- این پارچه متری چند؟	- ئەم پارچه متری چەند؟
- قواره‌ای چند؟	- قەوارە یە ک چەند؟
- چهار متر بده	- چوار گەز بده / چوار گەز به
- ولی کمتر حساب کن	- بەلام کە مەتر حیساب کە / - وەلێ کە مەتر حەساو کە
- آخر ما مهمان شما هستیم	- ئاخەر ئێمە میوانی ئێوەین / - ئاخەر ئێمە میوان ئێوەین
- روی چشم، قابلی ندارد	- بان چاو، قابلی نی‌یه

۹- در هتل	له هوتل دا / له هوتلا
فارسی	کوردی
- سلام	- سه‌لام / سلام
- ببخشید، اتاق خالی دارید؟	- ببووره اوتاقی خالی هه‌یه؟ / - بوه‌خشه اوتاق خالی هه‌س؟

- اتاق ۳ تخته

- او تاقی سی تخته / او تاق سی تخته

- اتاقی آرام با سرویس

- او تاقیکی ئارام به سرویسه وه /
او تایی ئارام به سرویسه وه

- فرمودید اتاق ۱۰۴ طبقهٔ اوّل؟

- فه رمووتان اتاقی سه دو چوار
ته به قه ی هه وه /
فه رمووتان او تاق سه و چوار
ته به قه ی ئه وه؟

- سپاسگزارم

- سو پاس ئه که م / سپاسگزارم

- همراهان من، همسر و فرزندم

- هاوړی کانم، هاوسهرو مندا له که م

- این هم شناسنامهٔ ما

- ئه مه ی ش شناسنامه کانمان /
ئهمیشه شناسنامه کانمان

- یک هفته اینجا می مانیم

- یه ک هفته ئه مینینه وه /
یه ک هفته ئه می نینه وه

- برای گردش آمده ایم

- بو سه یاحهت ها توین /
بو گهر دش ها تگین

- سالن غذاخوری کجاست؟

- هۆلی خۆراک خواردن له کۆنیه؟
سالۆن غهزا خوهری ها له کۆینا؟

- پارکینگ کجاست؟

- پارکینگ له کوییه؟ /

- پارکینگ کامه سه؟

- راندگی در شهر راحت است؟

- سایه قی له نیو شارداره حه ته؟ /

- رانه نده گی له ناو شاراره حه ته؟

- با اتومبیل خودتان در شهر

- به ماشین خوتان له نیو شاردا

رانندگی نکنید راحت ترید

سایه قی نه کهن ره حه تترن

- به ماشین خوه تان له ناو شارا

رانه نده گی نه کهن ره حه تترن

- به گردشگاههای شهر چطور؟

- بو سه یرانگه کانی شار چی؟ /

بو گهر دشگا گهل شار چه؟

- اگر از کمربندی ها بروید اشکالی

- نه گه له که مه ره بندیه کانه وه پرۆن

ندارد

عه بی نی یه

- نه گهر له که مه ره بندیه کانه وه پرۆن

عه بی نی یه.

- به راهنما نیاز داریم

- به رینۆن پۆیستمان هه یه /

به ری نما نیازمان هه س

- کسی را سراغ دارید ما را

- که سی شک ئه به ی ئیمه رینۆنی بکا؟ /

- که سی شک ئه وه ی ری نمایمان بکا؟

راهنمائی کند.

- یکی از گارسن های هتل را
همراه شما می فرستم

- یه کئی له هاوکارانی هوئیل له
گه لئانا ده نیرم /
- یه کئی له هاوکار گهل هوتل له
ته کئانا ئه نیرم

- بسیار سپاسگزارم

- زۆر سوپاستان ده کهم /
- فره سپاستان ئه کهم

- پس عصر زحمت خواهیم داد

- که وابوو دواى نیوه پۆزه حمهت ئه دهین
- پهس دواى نیمه پۆزه حمهت ئاین

- بسیار خوب، فعلاً استراحت
کنید

- زۆر چاکه، ئیستا پشوو بدهن /
- فره خاسه ئیسه ئیسراحت بکهن

- با اجازه

- به ئیجازه

۱۰- عید مبارکی

جهژنه پیروژه / جهژن مواره کی

فارسی

کُردی

- سلام

- سه لام / سلام

- سال جدید را تبریک می گویم

- سالی نوئ پیروزیایی ده کهم /
سال تازه ته تبریک ئیژم

- سال نو را تبریک عرض می‌کنم
- سالی نوئی پیروزیایی عه‌رز ده که‌م
- سال تازه ته‌بریک عه‌رز ته که‌م

- من هم خدمت جنابعالی تبریک
عرض می‌کنم
- منیش به جه‌نابتان پیروزیایی عه‌رز
ده که‌م

- منیش به جه‌نابتان ته‌بریک عه‌رز ته که‌م

- امیدوارم سالی خوش و توأم با
تندرستی پیش رو داشته باشید
- هیوادارم سالی کی خوش له‌گه‌ل
له‌ش ساغی تان له‌پیش داییت /
- ئومیده‌وارم سالی خواهش و پر له
سلامه‌تان ییت

- همان طور برای خانواده محترم
بستگانتان
- هه‌روه‌ها بو‌بنه‌ماله‌ی به‌ریزو قه‌وم
و که‌ستان /
- هه‌روا بو‌خانه‌واده‌ی موخته‌ره‌م و
فامیلتان

- عید قربان را تبریک عرض
می‌نمایم
- جه‌ژنی قورباتان پیروزیایی عه‌رز
ده که‌م /
- جه‌ژن قورباتان پی ته‌بریک
عه‌رز ته که‌م

- عید رمضان را ...
- جه‌ژنی ره‌مه‌زانتان ... /
جه‌ژن ره‌مه‌زانتان ...

- به جنابعالی نیز مبارک باد

- له جه نایشتان پیروزی بی /

له جه نایشتان موباره ک بی

- حلالمان کنید

- گهرده نمان ئازاکه

- حلال باشید. شما نیز ما را حلال کنید

- گهرده نت ئازا بی ، تویش گهرده ن
من ئازاکه

- در راه خدا حلال باشید

- له پئی خوا ئازا بی / له ریگهی
خوا ئازا بی

- عیدتان مبارک

- جه ژنتان پیروزی /
جه ژنتان موباره ک

- بر شما نیز مبارک

- له ئیوه ییش پیروزی / له ئیوه ییش موباره ک

- صد سال به این سالها

- سه د سال وه ک ئه م سالانه /

- سه د سال وه ک ئه م سال گه له

- از کارت تبریک جنابعالی
سپاسگزارم

- له کارتێ پیروزیایی جه نابت
سو پاس ئه که م /
له کارت ته بریک جه نابت
سو پاس ئه که م

- خواهش می کنم، وظیفه بود

- تکایه، ئه رکی سه رشانم بوو /
خواهیش ئه که م، وه زیفه و

سەرەخۆشی / سەرخواهشی	۱۱- تسلیت
کۆردی	فارسی
<p>- جه‌نابی ... خانمی ... /</p> <p>- جه‌ناب ... خانم ...</p>	<p>- آقای .... خانم ....</p>
<p>- خه‌ساره‌تی پیش هاتوتان</p> <p>سەرەخۆشی پێ عه‌رز ده‌که‌م /</p> <p>- ئەم موسیبه‌ته به‌ ئیوه سەرخواهشی</p> <p>عه‌رز ئەکه‌م</p>	<p>- مصیبت وارده را تسلیت عرض</p> <p>می‌کنم</p>
<p>- زۆر مه‌منوونم ئیوه سه‌لامه‌ت بن</p> <p>- فره‌مه‌منوونم ئیوه سه‌لامه‌ت بن</p>	<p>- بسیار ممنونم، شما سلامت</p> <p>باشید</p>
<p>- له‌خه‌متاندا شه‌ریکم /</p> <p>- له‌خه‌متانا شه‌ریکم</p>	<p>- در غمتان شریکم</p>
<p>- خودا سه‌بووریتان پێ بدا /</p> <p>خوا سه‌بووریتان پێ با</p>	<p>- خداوند به شما صبوری بدهد</p>
<p>- خه‌م (خه‌می) ئاخرتان بێ</p>	<p>- غم آخرتان باشد</p>
<p>- خودا رو‌حیان به‌ به‌هه‌شت شاد</p> <p>بفه‌رموێت</p>	<p>- خدا روحشان را به بهشت شاد</p> <p>فرماید</p>

- له وهی دیر گه یستمه خزمه تتان بیوورن، له سه فه ره بووم / - له وه که دیر گه یمه خزمه تتان بم به خشن، له سه فه را وم	- از اینکه دیر خدمت رسیدم مرا بیخشید، در مسافرت بودم
- ته مه نی در یژی بو ئیوه به جی هیشتی / - عومر در یژی بو ئیوه جی هیشتوی	- عمر طولانی برای شما به جا گذاشته باشد

۱۲- تبریک مراسم عروسی پیروزیایی زه ماوهن / ته بریک زه ماوهن

کُردی	فارسی
- سه لام، ئەم پێوهنده موباره که به جه نابتان، دۆستانه پیروزیایی عهرز ده که م / - سه لام، ئەم وه سه له ته موباره که به جه نابتان، دۆسانه ته بریک عهرز ئە که م	- سلام، این وصلت مبارک را به جناب عالی صمیمانه تبریک عرض می نمایم
- زۆر مه منوونم، زه حمه تتان کیشا - فره مه منوونم، زه حمه تتان کیشا	- بسیار ممنونم، زحمت کشیدید
- پا به پای یه ک پیر بن	- پا به پای هم پیر شوید

- بیت الله تشریف ببرید	- بهیت الله ته شریف بیهن / بهیت الله ته شریف بوہن
- به عاقبت خیری و سلامت	- به عاقبت خیری و سه لامهت / - به عاقبت خیری و سلامت

۱۳- خرید روزانه	کړینی پوځانه / خهريد روژانه
فارسی	کُردی
- آقا لطفاً یک کیلو سبزی خوردن	- ئاغا، لوتفنن یه ک کیلو سهوزی خواردن
- دو کیلو سبزی خورشتی	- دوو کیلو سهوزی خوړشتی
- لطفاً یک هندوانه و دو خربزه	- لوتفنن شووتی یه ک و دوو کاله ک - لوتفنن هه نی یه ک و دوو کاله ک
- آقا پرتقال خوب داری؟	- ئاغا پرته قالی باشت هه یه؟ / - ئاغه پرته قال خاست هه س؟
- سه کیلو درشت و خوب لطف کنید	- سئ کیلو دوروشت و باش لوتف که / - سئ کیلو دوروشت و خاس لوتف که

- ببخشید سیب زمینی کیلویی
چند؟

- بسووره سیّوه عه ز یله کیلوئی
چه ند؟

- بوه خشه سیف زه مینی کیلویه ک
چه نیکه؟

- مال کجاست؟

- هی کوی یه؟ / هین کوی نه س؟

- پیاز خوب هم داری؟

- پیازی باشیشت هه یه؟

- پیاز خاسیشت هه س؟

- از هر کدام ۵ کیلو بدهید

- له هه رکامیان پینج کیلو بده /

- له هه رکامیان په نج کیلو به

- دستت درد نکند

- ده ستت خوۆش بی

- ده ستت خووه ش بی

- بفرما، چقدر باید تقدیم کنم؟

- فهرموو، چه نده ئه بی ته تقدیم که م؟ /

- فهرموو، چه نئی ئه شی ته تقدیم که م؟

ناو و هه‌وا له وه‌ر زه‌کاندا (له‌فه‌سله‌کانا)	۱۴- آب و هوا در فصلها
کُردی	فارسی
- هه‌وای ئێره‌ چه‌ندی سارده	- هوای اینجا چقدر سرد است!
- ته‌مسال زوو به‌فر باری	- امسال زود برف بارید
- ته‌لعان ته‌بی چه‌راره‌ت ژێری سفر بی / - ته‌لعان ته‌شی چه‌راره‌ت له‌ ژێر سفرای بی	- حالا باید حرارت زیر صفر باشد
- ته‌بی جا‌که‌ت و پالته‌ له‌ به‌ر که‌ین / - ته‌شی جا‌که‌ت و پالتاو بکه‌ینه‌ به‌رمان	- باید ژاکت و پالتو بپوشیم
- ته‌بی هۆشمان بی سه‌رما نه‌خوین - ته‌شی هۆشمان بی سه‌رما نه‌خوه‌ین	- باید مواظب باشیم سرما نخوریم
- هه‌واناسی وتی هه‌م دیسان به‌فر ده‌باری - هه‌واناسی وتی بازه‌م به‌فر ته‌واری	- هواشناسی گفت باز هم برف می‌بارد
- بای توندی دی / بای تونی تی	- باد شدید می‌وزد
- هه‌وا زۆر سارده / هه‌وا فره‌ سارده	- هوا بسیار سرد است
- سه‌فه‌ر جی‌گه‌ی مه‌ترسی به / سه‌فه‌ر خه‌تر	- مسافرت خطرناک است

- پۆلیسی رینگه جه ختی کردوه، بی
وه سیلهی ئه منی سه فهر نه کهن /
- پۆلیس راه ته وسیه ی کردگه بی
وه سیلهی ئیمه نی سه فهر نه کهن

- رویشتن بو کیویش خه تهره /
روین بو کیفیش خه تهره

- مومکینه هه ره س بی

- هه وازوړ خوشه /
هه وافره خوه شه

- هه وای به هاری یه

- گه ردش له م هه وادا له زه تی هه یه
- گه ردش له م هه وادا له زه تی هه س

- باران نمه نمه ده باری /
باران نم نم ئه واری

- چه ز ئه که ی قه ده می لی به ی ن؟

- حازرم

- پلیس راه توصیه کرده بدون
وسایل ایمنی سفر نکنید

- رفتن به کوه نیز خطرناک است

- ممکن است بهمن بیاید

- هوا بسیار خوب است

- هوای بهاری است

- گردش در این هوا لذت دارد

- باران نم نم می بارد.

- موافقید قدمی بزنیم؟

- موافقم

- بلند شو

- هه‌لسه

- چترت را فراموش مکن

- چه‌تره که‌ت له بیر نه‌چی

- برویم جاده‌ی آبی‌در

- بروین بۆ جاده‌ی ئابی‌ده‌ر (ئاویه‌ر)

- هوا چقدر گرم است

- هه‌وا چه‌نده گه‌رمه

- هه‌وا چه‌نی گه‌رمه

- امسال از پارسال گرم‌تر است

- ئیمسال له پاره‌که گه‌رم‌تره

- تابستان گرمی داریم

- هاوینیکی گه‌رم‌مان هه‌یه /

تاو سانی‌ک گه‌رم‌مان هه‌س

- سال به سال گرم‌تر می‌شود

- سال به سال گه‌رم‌تر ته‌بی /

سال به سال گه‌رم‌تر ته‌وی

- درکوه و دشت نیز آدم طاقت

- له‌کی‌وو ده‌شتیشدا مرو‌ف تاقت نایه‌ری

- له‌کی‌ف و ده‌شتیشا ئینسان تاقت

نمی‌آورد

نایه‌ری (تاقت ناگری)

- برگ درختان کم‌کم زرد شد

- گه‌لای داره‌کان که‌م که‌م زه‌رد بوو

- پاییز است

- پایزه

- پاییز در اینجا بسیار زیبا است

- پاییز لیره دا زۆر قه شه‌نگه /
- پاییز لیرا فره قه شه‌نگه

- یکی دو هفته دیگر به رنگ
درختان نگاه کن

- یه کئی دوو هفته‌ی تر بۆ ره‌نگی
(ره‌نگ) داره کان ته‌ماشاکه

- گردش در این فصل لذت دارد

- گه‌ردش له‌م وه‌رزهدا له‌زه‌تی هه‌یه
- گه‌ردش له‌م فه‌سلا، له‌زه‌تی هه‌س

- بیا آرام آرام در کنار این درختان
قدم بزنیم

- وه‌ره هیواش هیواش له‌که‌ناری
ئه‌م دارانه‌وه قه‌ده‌م لی‌ بدیه‌ین /
هه‌لسه ئارام ئارام له‌که‌نار ئه‌م
دارگه‌لا قاه‌م لی‌ به‌ین

- آماده‌ام - حازرم

۱۵- نزد پزشک

له‌ لای دوکتوردا (دوکتورا)

فارسی

کُردی

- آقای دکتر سلام

- ئاغهی دوکتور سه‌لام (سلام)

- سلام عزیزم، بلا دور است

- سه‌لام ئازیزم به‌لا دووره /
سلام عه‌زیزم، به‌لا دووره

- متشکرم، آقای دکتر، پاهایم درد می‌کند
- سوپاست ده کهم جه‌نابی دوکتور،
لاقم ئیشی

- ته‌شه کور ئه کهم ئاغه‌ی دوکتور
پاگه‌لم ئیشی

- بفرما، دراز بکشید
- فه‌رموو پال‌که‌وه

- اینجای پایت درد می‌کند؟
- ئیره‌ی پات ئیشی؟

- بله، درد بالا و پایین می‌کند
- به‌لێ ئیشه‌که سه‌رو خوار ده‌کا /
- به‌لێ ئیشه‌که سه‌رو خوار ئه‌کا

- به‌نظرم آرتروز داری
- به‌پر‌وای من ئارتور‌ۆزت هه‌یه؟
- به‌نه‌زهرم ئارتور‌ۆزته

- باید عکسی از پایت بگیری
- ئه‌بێ عه‌کسی له‌ لاقت بگری
- ئه‌شی عه‌کسی له‌ پات بگری

- حالا هم قرصی می‌نویسم دردت آرام بگیرد تا بعد از عکس
- ئیشتاش هه‌بێ کت بو‌ ئه‌نوو‌سم
ئیشه‌که‌ت ئارام بگری تا دوا‌ی
عه‌کسه‌که

- فشار خون و حرارت بدنت را هم می‌گیرم
- فشاری خوین و تینی له‌شت با بگرم
- فشار خوین و هه‌راره‌ت‌بشت با بگرم

- طبیعی است، جای نگرانی نیست

- آقای دکتر در راه رفتن درد دارم

- نگران نباش

- وزن چقدر است؟

- هفتاو هشت کیلو

- باید چند کیلو وزن کم کنی

- عکس را کجا بگیرم؟

- خیابان پایین تر رادیولوژی ...

- فرمایشی نداری؟

- سوروشتی یه و جیگهی مه ترسی نی یه
ته بی عییه و جیگهی ترسی نی یه

- ئاغهی دوکتور له ریگه پۆیندا ئیشم
- هه یه ئاغهی دوکتور له ریگه روینا
ئیشم هه س

- نارەحەت مەبە / نارەحەت مەوە

- وەزنت چەندە؟

- وەزنت چەنێکە؟

- حەفتاو هەشت کیلو

- ئەبێ چەند کیلو وەزنت کەم بکە یەو
- ئەشێ چەن کیلو وەزنت کەم بکە یەو

- عە کسە کە لە کوێ بگرم؟

- شەقامی خوارتر رادیولوژی ...
- خیابان خوارتر رادیولوژی ...

- فەرمایشیکت نی یه؟

- نه خێر خودا حافیز
- نه خێر خوا حافیز

- خیر، خدا حافظ

۱۶- احوال پرسى عادى و دوستانه نه حوال پرسى ئاسایی و دوستانه

کوردی	فارسی
- سه لام، چۆنى؟ / سلام، چۆنى؟	- سلام، چطورى؟
- چه ئه کهى، به چى بهوه سه رقالى؟ - چه ئه کهى؟ به چه مه شغوولى؟	- چه کار مى کنى؟ به چه مشغولى؟
- چه خه بهر؟ باوه پئه کهى لیمان ناپرسى؟ - چه خه وهر؟ لیمان ناپرسى؟	- چه خبر؟ از ما نمى پرسى؟
- عه بى نى به، خوشت بى / قهى ناکا، خوه شو بى	- عیب نداره، بهت خوش بگذره
- مآل و مندآل چۆن، هه موو باشن؟ - مآل و منآل چۆن، گىلايه ک خاسن؟	- خانواده چطورن؟ همه خوبن؟
- بى با پرۆينه وه بو مآل - بى با بچينه وه بو مآل	- بيا بریم منزل

- مەمنون، ئیشم ههیه ئه‌بێ پرۆم
- مەمنون، کارم هه‌س، ئه‌شی پرۆم

- ممنون، کار دارم، باید بروم

- سوپاس، خودا حافیز
- سپاس، خوا حافظ

- مرسی، خدا حافظ

١٧- نه‌حوال پرسی ره‌سمی و به‌ نه‌ده‌به‌وه

١٧- احوال پرسی رسمی و مؤدبانه

کُردی

فارسی

- به‌ریزه‌وه، حالی جه‌نابتان چۆنه؟
- عه‌رز ئه‌ده‌بم هه‌س، حال
جه‌نابتان چۆنه؟

- عرض ادب، حال سرکار چطور
است؟

- بیوره، به‌ چ ئیشیکه‌وه سه‌رتان قاله؟ /
- ئه‌وه‌خشن به‌ چ کاریکه‌وه سه‌رتان
گه‌رمه؟

- ببخشید به‌ چه کاری سرگرم
هستید؟

- ماوه‌یه‌که‌ له‌ حالی جه‌نابتان
خه‌به‌رمان نی‌یه
- به‌یئیکه‌ له‌ حال جه‌نابتان
بی‌خه‌وه‌رین

- مدتی است از حال سرکار
بی‌خبریم

- امیدوارم حالتان خوب و بی ملال - هیوادارم حالتان باش و دوور له
باشد په ژاره بن

- ئومیده‌ارم حالتان خاس و
بی مزه‌ره‌ت بن

- خانواده‌ محترم الحمد لله -
سلامت اند؟ سه‌لامه‌تن؟

- خانه‌واده‌ی موخته‌رم‌تان
ئه‌لحه‌مدولله‌ سلامه‌تن؟

- افتخار بدهید خدمت باشیم؟
- سه‌ره‌به‌ر زمان بفه‌رموو له
خزمه‌تتاندا بین
- ئیفتخارمان پی به‌له‌ خزمه‌تتانان وین

- متشکرم، کار دارم، مرخص
می‌شوم
- سوپاستان ئه‌که‌م، ئیشم هه‌یه، له
خزمه‌تتان مه‌ره‌خه‌س ئه‌بم
- سپاس ئه‌که‌م، کارم هه‌س، له
خزمه‌تتان مه‌ره‌خه‌س ئه‌وم

- با اجازه
- به‌ ئیجازه / به‌ ئیجازه

آن چه در این قسمت می آید، صد جمله غالباً پرسشی است که در زندگی روزمره مورد استفاده می باشد و می تواند به عنوان مجموعه ای ذخیره ذهنی برای خواننده مفید واقع شود. این جمله ها در موضوعهای گوناگون و برای موقعیت های مختلف تنظیم شده و از تنوعی گسترده برخوردار است.

۱۸- صد عبارت گوناگون و ضروری   سه د رسته ی جۆرا جۆرو پیویست

فارسی	کُردی
۱- صبح به خیر، حالت چطور است؟	۱- رۆژباش، حالت چۆنه؟ - رۆژ به خێر، حالت چۆنه؟
۲- کی از خواب بیدار شدی؟	۲- که ی له خه وه لساوی؟ - که ی له خه وه لساگی؟
۳- مثل این که امروز زیاد کار داری؟	۳- وه کوو چتی ئه مپرو زۆر ئیشت هه یه؟ - وه ک چتی ئیمپرو فره کار ته س؟
۴- احساس خستگی نمی کنی؟	۴- هه ستی شه که تی نا که ی؟ - ئی حساس خه سه گی نا که ی؟
۵- اینجا چه کار می کنی؟	۵- لیره دا چی ده که ی؟ - له گرا چه ئه که ی؟

۶- آمده‌ای کسی را ببینی؟

۶- هاتووی که سێ ببینی؟

- هاتگی که سێ بوینی؟

۷- موافقی با هم به سینما برویم؟

۷- هه‌ز ئه‌ که‌ی پێکه‌وه‌ پرۆین بۆ سینهما؟

- هه‌زه‌ که‌ی به‌یه‌ که‌و به‌چین بۆ سینما؟

۸- تصوّر می‌کنی امروز باران

۸- بۆلێ ئه‌مپۆ باران بیاری؟

بیارد؟

- بیژێ ئیمپۆ باران بواری؟

۹- زبان کردی یاد گرفته‌ای؟

۹- زمانی کوردی فیژ بووی؟

- زوان کوردی فیژ بووگی؟

۱۰- داری کُردی یاد می‌گیری؟

۱۰- خه‌ریکی کوردی فیژ ئه‌بی؟

- خه‌ریکی کوردی فیژ ئه‌وی؟

۱۱- این منظره چقدر قشنگ

۱۱- ئه‌م دیمه‌نه‌ چهنده‌ جوانه‌، وانی به‌؟

است، این طور نیست؟

- ئه‌م مه‌نزهره‌ چهنێ قه‌شه‌نگه‌، وانی به‌؟

۱۲- مثل این که حالت چندان

۱۲- وه‌ کوو چتێ حالت ئه‌وه‌نده‌

خوش نیست؟

باش نه‌بی

- وه‌ ک چتێ حالت فره‌ خاس نه‌وی

۱۳- صدایت خوب است؟

۱۳- ده‌نگت خو‌شه‌؟

- ده‌نگت خوه‌شه‌؟

۱۴- لیره وه تائه وی چهنده
ریگه یه؟

- لیره و تائینه چه نی ریگه س؟

۱۵- به زه حمه ت نه بی ئه و چرا
روشن ئه که ی؟

- بی زه حمه ت ئه و چرا روشن ئه که ی؟

۱۶- ئه مسال هاوین چووی بو سه فه ر؟
- ئیمسال تاوسان چوویت بو سه فه ر؟

۱۷- نه خوشی به که ت چاک بو ته وه؟
- نه خوه شیه که ت خاسه و بو وگه؟

۱۸- خه لکی کام شاری؟
- منال کام شاری؟

۱۹- له روشن کردنی تله ویزیون
ناپه حه ت نابیی؟
- له روشن کردن تله ویزیون
ناپه حه ت ناوی؟

۲۰- پشتم ئیشی

۱۴- از اینجا تا آنجا چقدر راه
است؟

۱۵- لطفاً آن چراغ را روشن
می کنید؟

۱۶- امسال تابستان به مسافرت
رفتید؟

۱۷- کسالت شما برطرف شده است؟

۱۸- بچه کدام شهری؟

۱۹- از روشن کردن تلویزیون ناراحت
نمی شوی؟

۲۰- پشتم درد می کند

۲۱- باید بروم پیش پزشکی دیگر
۲۱- ئەبێ بپرۆم بوۆ لای
دوکتۆریکی تر

- ئەشی بچم بوۆ لای دوکتۆری تر

۲۲- ممکن است شماره تلفن
خودت را به من بدهید؟
۲۲- ئەبێ ژماره ته له فوونی خوتم
پێ بدهی؟

- ئەوهی شماره ی تلیفون خواهتم
پێ بهی؟

۲۳- راستی از رانندگی در
خیابان ها ناراحت نیستی؟
۲۳- راستی له لیخوڕپینی ماشین له
شه قامه کاندای قه لاس نیت؟

- راستی له پانه نده گی له خیابانه کانا
ناره حهت نیت؟

۲۴- محصول عمده این شهر
چیست؟
۲۴- بهرهمی گرینگی ئەم شاره چیه؟
- مه حسوول عومده ی ئەم شاره چه س؟

۲۵- مردم از کار و کاسبی
خودشان راضی هستند؟
۲۵- مه ردوم له ئیش و کاسبی
خویان رازین؟

- مه ردوم له کار و کاسبی خواهان
رازین؟

۲۶- راستی آن صدا چه بود؟
۲۶- راستی ئەو دهنگه چی بوو؟ -
راسی ئەو دهنگه چهو؟

۲۷- به چه نوع ورزشی علاقه داری؟
 ۲۷- له چ نهوع وه ورزشی خوشت دئی؟
 به چه نهوع وه ورزشی ههزه که ی؟

۲۸- اهل کجائی؟ کجایی هستی؟
 ۲۸- خه لکی کوئی؟ کوینده ریت؟
 - خه لک کوینه ی؟ کوینه ییت؟

۲۹- کجا زندگی می کنی؟
 ۲۹- له کوئی ژیان ته که ی؟
 - له کوئی زنگی ته که ی؟

۳۰- خوابگاه هستی یا خانه اجاره کرده ای؟
 ۳۰- له ئاسایشگه دای یا مالت به کری گرتووه؟
 - های له خوابگا یا مالت ئیجاره کردگه؟

۳۱- بیشتر به خواندن چه کتابهایی علاقه داری؟
 ۳۱- زوړتر ههزه به خویندنه وه ی چ کتیب هایه ک ده که ی؟
 - فره تر ههزه که ی چ کتیوگه لئی بخوینی؟

۳۲- گواهینامه رانندگی داری؟
 ۳۲- شه هاده ی لیخوړینی ماشینت هه یه؟
 - گه واهینامه ی رانه ندغه گیت هه س؟

۳۳- صبحانه چه می خوری؟
 ۳۳- به رقلیان چی ده خوئی؟
 کهره و موره با، په نیرو چای شیرین، ماست و هیلکه و روڻ؟
 - سبجانه چه ته خوه ی؟ کهره و موره با، په نیرو چای شیرین، ماس و

۳۴- میل ندارم چیزی بخورم

۳۴- ئیشتیام نی یه چتیی بخۆم
- مه یلم نی یه چتیی بخوهم

۳۵- بسیار گرسنه‌ام، برویم چیزی بخوریم، موافقی؟

۳۵- زۆر برسیمه، برۆین چتیی
بخۆین، هاوړیی ده که ی؟
- فره برسیمه، بچین چتیی بخوهین،
خاسه؟

۳۶- خوراک پزی خوب کجاست؟

۳۶- چیشته‌خانه‌ی باش له کویدا یه؟
- خوهراک پەزی خاس ها له کویتا؟

۳۷- برای این چند روز تعطیلی برنامه‌ات چیست؟

۳۷- بۆ ئەم چەند رۆژ پشوودانه
به‌نامه‌ت چی یه؟
- بۆ ئەم چەن رۆژ ته‌عتیلی یه
به‌نامه‌ت چه‌س؟

۳۸- جمعیت این شهر (یا این کشور) چقدر است؟

۳۸- ژماره‌ی نفووسی ئەم شاره
(یا ئەم ولاته) چەنده؟
جه‌معیه‌ت ئەم شاره (یا ئەم ولاته)
چه‌نیکه؟

۳۹- هوای امروز بسیار مطبوع است، این طور نیست؟

۳۹- هه‌وای ئەم‌رۆ زۆر خۆشه. وان یه؟
- هه‌وای ئی‌م‌رۆ فره خوه‌شه.
وان یه؟

۴۰- ببوره، پهرداخنی ئاوی
خواردن دینی؟
- بوه خشه، لیوانی ئاو خواردن
تیری؟

۴۰- ببخشید، یک لیوان آب

خوردن می آورید؟

۴۱- موباره که چ جل و بهرگیکی
باشت له بهر کردوه
- مواره که چ لیبانی قه شهنگ هاله بهر تا

۴۱- مبارک است چه لباس خوبی
پوشیده اید.

۴۲- سهیرانگه کانی ئەم شاره له
کویندایه؟
- گهر دشگا گهل ئەم شاره هاله کوینا؟

۴۲- گردشگاه‌های این شهر کجاست؟

۴۳- شه قامی که مهربندی شار له
کویندایه؟
- جاده‌ی که مهربانی شار ها له کوینا؟

۴۳- جاده کمربندی شهر
کجاست؟

۴۴- خه بهرهای تازه چی به؟ -
خه وه رگهل تازه چهس؟

۴۴- اخبار تازه چیست؟

۴۵- دینی روژی ههینی پیکه وه
پروین بوکیو؟
- تیت روژ جومعه به یه که و بچین
بوکیف؟

۴۵- می آیی روز جمعه با هم
به کوه برویم؟

۴۶- پیکه وه مه رج بیهستین بزانی
کامیان سه ره که ون؟

- به به که و شهرت بوه سین بزانی
کامیان ته یوه نه و؟

۴۷- مهیدانی فووتبالی ئەم شاره له
کویدا به؟

- مهیان فووتبال ئەم شاره ها له کویتنا؟

۴۸- تۆ به ئیشی کشت و کاله وه سه رقالی؟
- تۆ کار که شاهه رزی ته که ی؟

۴۹- ئەم ولاته زۆر تر بو ئازەلداری
به کار دی
- ئەم ولاته فره تر بو چه یوان داری
مونه به

۵۰- پله ی هه وای ته مپرو چه نه ده؟
- ده ره جه ی هه وای ئیمرو چه تیکه؟

۵۱- چ سه عاتی چاوه پیری هانت بم؟
- چ سه عاتی مائل (یا: ته ماهه)
هانت بم؟

۴۶- با هم شرط ببندیم که
کدامیک برنده می شوند؟

۴۷- میدان فوتبال این شهر
کجاست؟

۴۸- شما به کار کشاورزی مشغول
هستی؟

۴۹- این مناطق بیشتر برای
دامداری (دامپروری) مناسب
است.

۵۰- حرارت هوای امروز چقدر
است؟

۵۱- چه ساعتی منتظر آمدنت باشم؟

۵۲- ئەو ئامانەتە بۆ ھواردم؟ -

ئەمانەتە کەت بۆ ھواردم؟

- ئەو ئامانەتە بۆم ھوارد؟ -

ئامانەتە کەت بۆم ھوارد؟

۵۳- خوش به حالت، جیگە یە کی

باشت ھە یە

- خوش به حالت، جیگە یە ک خاستەس.

۵۴- زمانی تورکی دەزانی؟

- زوان تورکی ئەزانی؟

۵۵- دەچی بۆ کلاسی ئینگلیزی؟

- ئەچی بۆ کلاس ئینگلیسی؟

۵۶- لە بارە ی پۆست

مودیرنیسمەو چی دەزانی؟

- لە بارە ی پۆست مودیرنیسمەو چی

ئەزانی؟

۵۷- لە معماری کۆن خوشت دی

یا مودرن؟

- لە معماری قەیمی خوە شووتی یا

جەدید؟

۵۲- آن امانت را برایم آوردی؟

۵۳- خوش به حالت، جای خوبی

داری.

۵۴- زبان ترکی بلدی؟

۵۵- به کلاس انگلیسی می روی؟

۵۶- درباره پُست مدرنیسم چه

می دانی؟

۵۷- معماری سنتی را دوست

داری یا مدرن را؟

- ۵۸- با مطالعه روزنامه و مجله
چطوری؟
- ۵۸- له گەڵ خوێندنهوهی رۆژنامه
و گوڤاردا چۆنی؟
- ۵۹- له تهك خوهندنهوهی رۆژنامه و
موچه لا چۆنی؟
- ۵۹- ئه بێ پێنوسه كه تم پێ بدهی؟
- ئه وێ خودكاره كه تم پێ بهی؟
- ۶۰- سینمای X فیلم خوبی
آورده برو آن را ببین
- ۶۰- سینمای X فیلمیکی باشی
هاوردوه، پرۆبی بینه
- ۶۱- سینمای X فیلمی خاصی
هاوردگه، بچۆبی وینه
- ۶۱- چطور حرکت کردی؟ با چه؟
وسيله ای؟
- ۶۱- چۆن رێ كه وتی؟ به چی رێ
كه وتی؟
- ۶۱- چۆن كه قهتبه رینگه؟ به چه رێ كه فتی؟
- ۶۲- اجازه هست در را ببندم؟
- ۶۲- ئیزنم ئه دهی درگا كه به ستم؟
- ئیجازه ههس درگا كه به ستم؟
- ۶۳- فردا ساعت ۴ به انجمن
ادبی مولوی خواهم رفت
- ۶۳- سه بێنی سه عانی چوار ده چم
بو کۆری ئه ده بی مه وله وی
- ۶۳- سه با سه عات چوار ئه چم بو
ئه نجومه ن ئه ده بی مه وله وی

۶۴- ئەو شاعیریکی توانایه،

وانی یه؟

- ئەو شاعری ته وanas، وانی یه؟

۶۵- هه موو پیکه وه به کو مه ل

ری که وین

- گشتمان به یه که وه سه جه مبی

بکه فینه ریگه

۶۶- تاکه ی دوکان و بازار نابەسری؟

- تاکه ی دوکان و بازار ناوه سگی؟

۶۷- سه باره ت به وتاره که ی X

نه زه ری تو چیه؟

- له باره سوخه نرانییه که ی X وه

نه زه رت چه س؟

۶۸- دیت پیکه وه برۆین بو

پیشانگه ی کتیب؟

- تیت به یه که و بچین بو نمایشگای کتیر؟

۶۹- ئیستایش له هه مان شوین سهر

قالی ئیشی؟

(... له هه مان شوین ئیش ده که ی؟)

- ئسه بشه له و حنکا کا، ئه که ی؟

۶۴- او شاعری توانا است.

این طور نیست؟

۶۵- همه با هم و دسته جمعی

حرکت کنیم.

۶۶- تاکی دکان و بازار باز است؟

۶۷- درباره سخترانی X نظرت

چیست؟

۶۸- می آیی با هم به نمایشگاه

کتاب برویم؟

۶۹- حالا هم در همان جا مشغول

کار هستی؟

۷۰- سه عاتی ئیشت له حهفته دا کهم
نه کردوه تهوه؟

- سه عات کارت له حهفتاکه م
نه کردگه سهو؟

۷۱- به نه زهری توو ئهم سه یاره
بسینم؟

- به نه زهر توو ئهم ماشینه بسینم؟

۷۲- بۆچی مرووف ئه یی له دانی
باجی دارایی (مالیات) قه لس بن؟
- بۆچه مهردم ئه شی له داین مالیات
ناره حهت بن؟

۷۳- سه بارهت بهم ماله ره ئی توو
چییه؟ گهره کهم موعامه له ی بکه م.
- له باره ی ئهم ماله و نه زهر توو چه س؟
گهره کهم مامه له ی بکه م

۷۴- راسته ئه لێن: سیاسهت باوک و
دایکی نی یه؟
- راسته ئیژن: سیاسهت باوک و
دایکی نی یه؟

۷۰- ساعات کارت را در هفته
کم نکرده ای؟

۷۱- به نظر شما این اتومبیل
را بنخرم؟

۷۲- چرا مردم باید از دادن
مالیات ناراحت باشند؟

۷۳- درباره این خانه نظرت
چیست؟ می خواهم آن را
معامله کنم

۷۴- راست است است می گویند:
سیاست پدر و مادر ندارد؟

۷۵- چرا با X میانه نداری؟

۷۵- بۆچی له گهڵ X دا به پنت نی یه؟
- بۆچه له ته ك X..! به پنت نی یه؟

۷۶- از آب و هوای اینجا خوشتر
می آید؟

۷۶- ئاوو هه‌وای ئیرته پێ خوشه؟
- له ئاوو هه‌وای نه‌گه‌ر خوشته‌ ئێ؟

۷۷- در طول روز وقت کافی برای
استراحت داری؟

۷۷- له‌ پوژدا ئه‌وه‌نده‌ ماوه‌ ته‌یه
پشویه‌ ك بده‌ی؟
- له‌ پوژا ئه‌وه‌نه‌ وه‌خت هه‌س
ئیسراحه‌ ئێ بکه‌ی؟

۷۸- تا حالا به مسافرت خارج از
کشور رفته‌ای؟

۷۸- تا ئیستا بۆ سه‌فه‌ری دوور له
ولآت پویشتیوی؟
- تا ئیسه‌ چووگی بۆ سه‌فه‌ر دوور له
ولآت؟

۷۹- لطفاً، آن کتاب را به
من می‌دهید؟

۷۹- بێ زه‌حمه‌ت، ئه‌و کتێبه‌
ئه‌ده‌ی به‌ من؟
- بێ زه‌حمه‌ت، ئه‌و کتێوه‌ ئایته‌ من؟

۸۰- سن شما چقدر است؟

۸۰- ته‌مه‌نی تۆ چه‌نده‌؟
- عومرت چه‌نیکه‌؟

۸۱- ازدواج کرده‌ای؟

۸۱- ژنت خواستوه‌؟ شووت کردوه‌؟
- ژنت خواستگه‌؟ شووت کردگه‌؟

(زن گرفته‌ای؟ شوهر کرده‌ای؟)

- ۸۲- خودت در اصل اهل کجائی؟
 ۸۲- خۆت له ئەسلدا، خەڵکی کۆیی؟
 - خوەت له ئەسل، خەڵک کۆینە ی؟
- ۸۳- چند برادر و خواهر داری؟
 ۸۳- چەند براو خوشکت هەیه؟
 - چەن براو خوەیشکت هەس؟
- ۸۴- برادرهایت از تو بزرگترند؟
 ۸۴- براکانت له تۆگەورەترن؟
 - براکانت له تۆگەورەترن؟
- ۸۵- خواهرات چی؟ شما فرزندانم هستی؟
 ۸۵- خوشکە کانت چی؟ تۆ مندالی
 چەندەمی؟
 - خوەیشکە کانت چە؟ تۆ چەنم
 منالی؟
- ۸۶- دانشگاه شما چند دانشجو دارد؟
 ۸۶- زانستگە ی ئیوہ چەند
 خویندکاری هەیه؟
 - دانشگاه ی ئیوہ چەن دانشجوی
 هەس؟
- ۸۷- چرا علاقه به درس خواندن امروز کمتر شده است؟
 ۸۷- بۆچی مەیلی دەرس خویندن
 ئەمڕۆکەم بوەتەوہ؟
 - بۆچە مەیل دەرس خوەندن ئیمرو
 کەم بووگەسەو؟

۸۸- سەرقالی لاوان غهیری دهرس خویندن، چیه؟ - سەرگهرمی جوانه کان غهیرهز دهرس خوهندن چهس؟	۸۸- سرگرمی جوانان غیر از درس خواندن چیست؟
۸۹- لهه شارهدا پیشه‌سازی هه‌یه؟ - لهه شارا سه‌نعت هه‌س؟	۸۹- در این شهر کارخانه صنعتی وجود دارد؟
۹۰- گوزه‌رانی گشتی مه‌ردوم چۆنه؟ - گوزه‌ران مه‌ردم چۆنه؟	۹۰- زندگی عمومی مردم چطور است؟
۹۱- ئەبێ لهه باره‌وه نه‌زه‌ری به‌پێرتان بفرموی؟ - ئەوێ لهه باره‌وه نه‌زه‌ر خوه‌تان بفرموی؟	۹۱- ممکن است در این باره نظر خودتان را بفرمائید؟ (کلام مؤدبانه)
۹۲- جه‌نابتان داواکاری چتی بوو؟ - جه‌نابتان چتی‌کان گه‌ره‌ک بوو؟	۹۲- جنابعالی چیزی درخواست فرمودید؟ (کلام مؤدبانه)
۹۳- ئەبێ ده‌ستوورتان بفرموی تا به‌جی بینم؟ - ئەوێ ئەمرتان بفرموی تا به جی‌گه‌ی بی‌رم؟	۹۳- می‌شود امرتان را بفرمائید تا اجرا کنم؟ (کلام مؤدبانه)

۹۴- ئیمه له خدمه تاناین، هه‌رچی
ئه‌مر بفرموون
- ئیمه هاین له خزمه‌تانان، هه‌رچی
ئه‌مر بفرموون

۹۵- ماوه‌یه که تاقه‌تی ئیش کردنت
نی‌یه، دروسته؟
- موده‌تی که تاقه‌ت کار کردنت
نی‌یه، دروسه؟

۹۶- باستر نی‌یه به‌ینی ده‌ست له
خویندنه‌وه هه‌لگری؟
- خاستر نی‌یه، به‌ینی ده‌س له
خوه‌ندنه‌وه بکیشی؟

۹۷- باوه‌رت هه‌یه که ئه‌لین: دڵ به
دڵ ریڤگه‌ی هه‌یه؟
- باوه‌رت هه‌س که ئیژن: دڵ به دڵ
ریڤگه‌ی هه‌س؟

۹۸- له قسه‌ی حسابی خوشت دی؟
- له قسه‌ی جه‌ساوی خوه‌شت تی؟

۹۴- ما در خدمت هستیم، هرچه
امر بفرمائید. (کلام مؤدبانه)

۹۵- مدّتی است حوصله‌ کار
کردن ندارید، درست است؟

۹۶- بهتر نیست مدّتی مطالعه را
کنار بگذارید؟

۹۷- باور داری که می‌گویند: دل
به دل راه دارد؟

۹۸- از حرف حساب خوشت می‌آید؟

۹۹- می دانی کم کم دارم کُردی یاد می گیرم؟
 ۹۹- ده زانی ورده ورده خه ریکم کوردی فیڕ ئه بم؟

- ئه زانی ورده ورده خه ریکم کوردی فیڕه وم؟

۱۰۰- مگر نشنیده ای که گفته اند: خواستن، توانستن است؟
 ۱۰۰- مه گهر نه ت بیستوه که وتوویانه: خوازتن، توانینه؟

- مه گهر نه ت بیستگه که وتگیانه: خوازتن، توانینه؟

بهشی ۳

بخش ۳

لغات در موضوع های گوناگون کاربردی

ـ وشه کان، بۆ بابەتە کانی جورا جوۆری به کارهێنان

۱- اعداد - ژماره کان

۱- ۱ اعداد اصلی - ژماره سه‌رکی یه کان

فارسی	کُردی	فارسی	کُردی
صفر	- سفر	دوازده	- دوانزه
یک	- یه ک	سیزده	- سیزده / سیانزه
دو	- دوو	چهارده	- چواردە
سه	- سێ	پانزده	- پانزه
چهار	- چوار	شانزده	- شانزه
پنج	- پینج / په‌نج	هفده	- هه‌فده
شش	- شه‌ش	هجده	- هه‌ژده
هفت	- هه‌وت / هه‌فت	نوزده	- نوۆزه
هشت	- هه‌شت	بیست	- بیست / بیس
نه	- نوۆ	سی	- سی
ده	- ده	چهل	- چل
یازده	- یازده / یانزه	پنجاه	- په‌نجا

۱-۲- اعداد ترتیبی زماره روتبی یه کان

فارسی	کُردی
- شصت	- شه‌ست / شه‌س
- هفتاد	- جه‌فتا
- هشتاد	- هه‌شتا
- نود	- نه‌وه‌د
- صد	- سه‌د
- دویست	- دو‌وه‌سه‌د
- سیصد	- سه‌سه‌د
- چهارصد	- چوار‌سه‌د
- پانصد	- پان‌سه‌د
- ششصد	- شه‌ش‌سه‌د
- هفتصد	- جه‌فسه‌د
- هشتصد	- هه‌شه‌سه‌د
- نه‌صد	- نه‌سه‌د
- هزار	- هه‌زار
- دو هزار	- دو‌وه‌زار
- سه هزار	- سه‌سه‌زار
- چهار هزار	- چوار‌ه‌زار
- پنج هزار	- پینج‌ه‌زار /
- یک میلیون	- یه‌ک ملیۆن
	- په‌نج‌ه‌زار
	- هفتاد
	- هشتاد
	- نود
	- صد
	...

کُردی

فارسی

یه‌که‌م

- یکم

دو‌وه‌م / دو‌وه‌م

- دوم

سه‌یه‌م /

- سوم

سیه‌م

- دو‌وه‌سه‌د

چوار‌ه‌م

- چهارم

پینج‌ه‌م / په‌نج‌وم

- پنجم

شه‌شه‌م

- ششم

حه‌و‌تم / جه‌تم

- هفتم

هه‌شته‌م

- هشتم

نوه‌م

- نهم

ده‌ه‌م

- دهم

بیستم / یسوم

- بیستم

سی‌ه‌م

- سیم

چله‌م

- چهل‌م

په‌نجاه‌م

- پنجاه‌م

شه‌سته‌م

- شصتم

حه‌فتاده‌م

- هفتادم

هه‌شتاده‌م

- هشتادم

نه‌وه‌ده‌م

- نودم

سه‌ده‌م

- صد‌م

فارسى	گُردى	۲-اعضای بدن	به‌شەکانى لەش
- یکمىن	یه که‌مىن		
- دومىن	دوو‌هەمىن / دوو‌هەمىن	فارسی	گُردى
- سومىن	سێیه‌مىن / سێهەمىن	بدن	لەش
- چەهارمىن	چوارەمىن	سر	سەر
- پىنجمىن	پىنجەمىن / پىنجەمىن	مو	موو، تووک
- ششمىن	شەشەمىن	پیشانى	توێڵ
- هەفتمىن	هەوتەمىن	ابرو	برۆ
- هەشتمىن	هەشتەمىن	مژە	برژانگ
- نەهمىن	نۆهەمىن	چشم	چاو
- دەهمىن	دەهەمىن	پلک	پێلۆو، بەلگ چاو
و...		مردمک	گلێنە
		مغز	میشک / مۆخ
		گونه	کۆلمە، کۆلم، گۆنا
		بینى	کە پۆ، لووت
		سوراخ بینى	کونای لووت
		گوش	گوئی، گوێچکە
		صورت	روومەت، رووخسار، دەم و چاو
		چانە	چناکە، چەنە
		دەهان	زار، دەم

فارسی	کُردی	فارسی	کُردی
لب	لیو، لچ	رگ	دهمار، ره گ
دندان	ددان، دیان	ناخن	نینۆک، ناخون
زبان	زمان، زوان	زانو	ئه ژنۆ
گلو	گه روو، گه لۆو،	مفصل، بند	خرتک
	قورک	بند انگشت	گریچک
سقف دهان	ئاسمانه‌ی دهم،	قوزک پا	گوێژنگ،
	مه لاژک		گوێژک،
فک، آرواره	شه ویلکه،	قاپووله‌ی پا	
	شه ویلاک	به له ک، له تهر،	
لته	پدوو، پووک	ساق پا	پووز
سینه	سینگ، سینه	ساق دست	پیل
شکم	ورگ، زک، سک	سبیل	سمیل
دست	دهست، دهس	ریش	ردین، ردین،
پا	پیی، پا		ریش
پنجه	په نجه	مچ دست	جـمشیرگ،
انگشت	قامک، نه نگروس		جـمـگه،
آرنج	ئانیشک		مووچ دهس
شانه	شان	مچ پا	گوێژینگ،
گردن	گه ردهن،		مووچ پا
	گه ردن، مل	پشت	پشت
بازو	باسک، قۆل	پهلۆ	ته نشت، که له که
استخوان	ئیسقان، پیشه	جگر	جهرگ
عصب	دهمار	معهده	میعهده، مه عده

فارسى	کوردى	فارسى	کوردى
روده	ریخۆله ،	سفیدی چشم	چهرمینهی چاو
شش	سپه لاک، سی	سیاهی چشم	رهشینهی چاو
کلیه	گورچیله،	اشک	فرمیسک
قلب	گورچک	قامت	بهژن، بالا
مثانه	دل	پاشنه	پاژنه
خون	میزلدان	پستان	مه مێک،
دنده	خوین		مه مکه
ستون فقرات	پهراسوو	جان، روان	گیان
	بربره، کارتیهی	گام، قدم	ههنگاو
	پشت	نرمة گوش	به لک،
	مۆغهره ی پشت،		به لکی گوی
	مۆغهره،		
	مروغهی پشت		
ماهیچه	ماسیلکه،		
	مایچه		
پوست	پیست، پۆس،		
	پیس		
گوشت	گوشت		
چربی	چهوری		
پیه	بهز		
شکمبه	گه دگ، گه ده		
ناف	ناوک		

۳-روز-ماه-فصل روژ، مانگ، وەرژ
نام عوامل طبیعی ناوەزسورشتی بە کان

فارسی	کردی
-------	------

شنبه	شەممە
یکشنبه	یه‌ک شەممە
دوشنبه	دووشەممە
سه‌شنبه	سێ شەممە
چهارشنبه	چوار شەممە
پنجشنبه	پێنج (پەنج)
جمعه	شەممە
	هەینی، جومعه

۱- فروردین	خاکەلێو
۲- اردیبهشت	بانەمەر
۳- خرداد	جۆزەردان
۴- تیر	پووش‌پەر
۵- مرداد	گەلاوێژ
۶- شهریور	خەرمانان
۷- مهر	رەزبەر
۸- آبان	خەزەلۆەر
۹- آذر	سەرماوەز
۱۰- دی	بەفرانبار
۱۱- بهمن	رێبەندان
۱۲- اسفند	رەشەمە

فارسی	کردی
۱- بهار	بەهار
۲- تابستان	ھاوین / تاوسان
۳- پاییز	پایز
۴- زمستان	زەمان
بامداد	دەمە و بەیان،
چاشت	بە یانی، بەر بەیان
ظهر	چاشت
غروب	نیوەرۆ، نیمەرۆ
شب	ئێوارە
نیمه‌شب	شەو
روز	نیوەشەو / نیمەشەو
امشب	روژ
امروز	ئەمشەو / ئیمشەو
حالا	ئەمڕۆ / ئیمڕۆ
فردا	ئێستا / ئێسە
پس فردا	سەینێ / سۆزی
پسین فردا	دووسەبی / دووسۆ
دیروز	سێ سەبی / سێ سۆ
پریروز	دوینێ / دوپکە
سه‌روز پیش	پیرێ / پیرە کە
	پەسەر پیرێ /
	پەسەر پیرە کە

فارسی	کُردی	آفتاب	خۆر / خوهر
گذشته	رابوردوو / رابردگ	ماه	مانگ
آینده	داهاتوو / داهاتگ	ستاره	هه ساره
حال، اکنون	ئێستا / ئیسه	کهکشانی	کاکێشان
تعطیل	پشووودان / تهعتیل	ابر	ههور
اوّل، آغاز	ههوهّل، ئهوهّل	آسمان صاف	سایه قه
آخر، انجام	ئاخر، دواپی	رعد و برق	هه وره تریشقه، هه وره برووسکه
وسط، میان	ناوه نده، به یین	زلزله	بوومه له رزه
شمال	باکوور	برف	به فر
جنوب	باشوور	باران	باران
مشرق	پوژهه لآت / خۆرهه لآت	برف و باران	دوودانگ
مغرب	پوژئاوا / خۆرئاوا	سیل	لافاو
شمال شرقی	باکووری	سرد	سارد
شمال غربی	پوژهه لآت	گرم	گهرم
جنوب شرقی	پوژئاوا	آب	ئاو
جنوب غربی	باکووری	آب نیم گرم،	ئاوی شیتین
	پوژهه لآت	یخ	سه هۆل، یه خ
	پوژئاوا	تگرگ	ته رزه
	باشووری	داغ	داخ
	پوژهه لآت	شراره	بلیسه
	باشووری	شعله	گر
	پوژئاوا	بخار	هه لَمْ، بۆق، هالاو
		مه	مژ

فارسی	گُردی	فارسی	گُردی
پرتو نور،	تیشک	خاله	پوور، میمک،
مهتاب	مانگه شه و		می می
شبِ نیم	شه و نم، ئا و نگ	عمو	مام، مامه
چگه	دلۆپه، تکه	برادر بزرگ	کاک، کاکه
چشمه	کانی	خواهر بزرگ	باجی، ئابجی،
رودخانه	چم		داده
موج	شه پۆل	همسر (زن یا مرد)	هاوسەر
		همسر زن	خیزان
		دختر	کچ، که نیشک
		پسر	کور
		دائی	خالۆ
		زن دائی	خالۆژن
		زن (به طور عام)	ژن، ئافرهت
		عمو زاده	ئامۆزا
		(دختر یا پسر)	
		خاله زاده	پوورزا، میمکه ز
		عمه زاده	پوورزا، میمکه ز
		دائی زاده	خالۆزا
		فرزند عمو زاده	ئامۆزازا
		فرزند عمه زاده و	پوورزازا،
		خاله زاده	میمکه زازا
		فرزند دائی زاده	خالۆزازا
		خواهر زاده	خوشکه ز، خوه یشکه ز

فارسی	کوردی	فارسی	کوردی
برادرزاده	برازا	زن برادر	برازن
داماد	زاوا	نوه	نه وه، کوپهزا،
عروس	بووک، وهوی	کچهزا،	کچهزا،
برادر شوهر	هیوه ر	که نیشکهزا	که نیشکهزا
زن برادر شوهر	هیوه رژن	ئـاوال زاوا،	ئـاوال زاوا،
پدر زن	خه زوور، خه زووره	هاوزاوا	هاوزاوا
مادر زن	خه سوو	بیوه زن	بیوه ژن
پدر شوهر	خه زووره	نامادری	زپدایک ،
مادر شوهر	خه سوو	باوه ژن	باوه ژن
خواهر شوهر	دش، دوش	ناپدیری	زپباب ، باوه پیاره
قوم و خویش	خزم، قهوم و	نادختری	زپکچ، زپکه نیشک
	کهس	ناپسری	زپکوپر
دودمان	په گهز، هۆز	دوقلو	چیمک، دووانه،
فرزند، اولاد	مندال، منال	نـازا	نـه زووک
شوهر	میرد، شوو	ینگ، ساق دوش	به ربووک /
زن	ژن	پاخه سوو	پاخه سوو
مرد	پیاو، پیاگ	فرزند خواهر شوهر	دوشهزا
هوو	هه وی، هه وه	فرزند برادر	هیوه رزا،
فرزند هوو	هه نهزا	شوهر	هیوه رهزا
خواهر همسر	ژن خوشک،	همسر عموزاده	ئاموزاژن
	ژن خوه یشک	طایفه، نژاد	خیل، هۆز، ره گهز
برادر داماد	برازاوا	مـلـت	میللهت، گهل
(در عروسی)			

فارسی	کردی	لباس و پوشاک	جل و بهرگی
دوست	دۆست، دۆس	فارسی	کردی
هم سن و سال	هاو ته مه ن، هاو عومر	کت	کۆت
مذکر	نێر	شلوار	شه لوار، شه وāl
مؤنث	مێ	قبا (بلند یا کوتاه)	که و ا، کوا
خُنثی	نێرو مێ، نێرو ما	قبای نیم تنه	سه لته
		پیراهن	کراس
		زیر پیراهنی	ژیر کراسی
		تُنبان	پاتۆل، ده مه و قۆپان
		بند تنبان	به نه خوین، هو چه نه
		کلاه	کلاو
		کلاه لگنی (فرنگی)	شه پکه، کلاو فه ره نگی
		عبا	عابا
		پالتو	پالته، پالتاو
		جلیقه	سو خمه، جلیسقه
		کفش	پیتاو، که وش
		جوراب	گۆره و ئی، گۆروا
		جوراب پشمی	گۆره و ئی به ن، گۆروای به ن
		ساق پابند	پووزه وانه

فارسی	کردی	فارسی	کردی
پاتابه	پاتاوه، کالا	پته	یه‌خه
جلیقه پشمی روپوش	په‌سه‌ک	دستمال	ده‌سه‌سپ،
سرکلاه پشمی	سه‌رکلاو		ده‌سمال
بارانی نمدی چوپانی	که‌پهنک	خلخال	خرخال، پاوانه،
بالاپوش نمدی			بازنه
پوستین پوشیدنی	که‌لپۆز،	دستبند، النگو	بازنه، ده‌س
	که‌لپۆس		وینک
لباس جافی	که‌واو سه‌لته	انگشتی	ئه‌نگووسيله
نیم‌تنه‌ مردانه	مراخانی،	گوشواره	گواره،
	مرادخانی		گۆشه‌واره
کمر بند پارچه‌ای	پشتین،	طلا و نقره زینتی	خشل و خاو
	پشتوین	گردن‌بند	به‌رموور،
عمامه	میزه‌ر، میزه‌ره		مل وینک
ریشه‌های عمامه	ریشک	گل‌بینی	لووته‌وانه
چکمه	پۆتین		
پوتین	پۆتین		
آستین آویزان	سۆرانی،		
	فه‌قیانه		
آستین عادی	قۆل، سه‌رده‌س		
پاچه‌ شلوار	ده‌م پا		
دستکش	ده‌ست‌کیش،		
	ده‌س‌کیش		
جیب	گیرفان		

رهنگها		رهنگگان	فارسی	کردی
	سفید	سپی، چه رنگ	سرخ و سفید	شی
	سیاه	رهش	قهوه‌ای	قاوه‌یی
	سبز	سه‌وز	کم رنگ	کال
	سرخ	سوور	رنگ سیر، پُرنِگ	تۆخ، تاریک
	آبی	شین، ئاوی		رهنگ
	زرد	زهرد		
	بنفش	به‌نه‌وش		
	خاکستری	بۆر		
	دودی	دووکه‌لی		
	چهره‌ای	چیره‌یی		
۷-طعم و مزه‌ها				
	فیروزه‌ای	پیروژه‌یی	مزّه و طعم	چِیژ، تام
	کبود	که‌وگ	شیرین	شیرین
	حنایی	خه‌نه‌یی	تلخ	تال
	سیاه و سفید	رهش و سپی،	شور	سویر، سۆل
		رهش و	تند	توون، تون
		چه رنگ	ترش	ترش، تورش
	ابلق، در رنگ سیاه	به‌له‌ک	ترش و شیرین	ترش و شیرین،
	و سفید قاطی			تورش و شیرین
	طلائی	ته‌لایی	کم ترش	مزر
	نقره‌ای	نوقره‌یی	بی‌مزّه	بی‌تام
	سرمه‌ای	سورمه‌یی	خوشمزه	خۆش تام،
	گندمی	ئه‌سمه‌ر، گه‌نمی		خوه‌ش تام
	نارنجی	نارنجی	مَزّه تند	تۆخ

کردی	فارسی	دهرس و مه درسه	دهرس و مدرسه
مانه وه	مردود شدن	وزانستگه	ودانستگاه
پۆل	کلاس	کردی	فارسی
که ت، سه نده لێ	صندلی	خویندنگه،	آموزشگاه
میز	میز	خویندنگه	
گه چ	گیج	قوتابخانه،	دبستان
نووسین	نوشتن	دهبستان	
خویندن،	خواندن	سه ره تای	ابتدایی
خوه نندن		ده بیرستان	دبیرستان
جواب دانه وه	پاسخ دادن	ناوه ندی	متوسطه
کاری راهیان،	تکلیف	زانستگه،	دانشگاه
ته کلیف		دانشگا	
راهیان،	تمرین	رینوینی	راهنمایی
ته مرین		کولج، دانشکده	دانشکده
په رتووک،	کتاب	په ره و ده ی	تربیت معلم
کتیب، کتیو		ماموستا	
ده فته ر	دفتر	ماموستا	معلم
پینوس، قه لم	قلم	قوتابی	دانش آموز
پینوس، میداد	مداد	خویندکار	دانشجو
مه ره که ف	جوهر	به رپرس	مدیر، رئیس
ئاماده	حاضر	دهرز، ده رس	درس
غایب	غایب	سه رکه وتن،	قبول شدن
نوینه ر	نماینده	ده رچوون	
لا په ره	صفحه		

فارسی	کردی	۹- خوراک	خواردده‌مەنی
کاغذ	کاغەز		
شعر	هه‌لبەست	فارسی	کردی
نثر	په‌خشان	شیر	شیر
گفتار	وێژه، وتار	ماست	ماست، ماس
گفتگو	وت و وێژ	پنیر	په‌نیر، په‌نێر
گفتن	وتن	دوغ	دۆ
گفته	وته	سرشیر	سه‌رشیر
نوشته	نووسراوه	کره	که‌ره
مقاله	وتار	عسل	هه‌نگوین /
رساله	نامیلکه		هه‌نگوین
پایان‌نامه، کارنامه	ئێجازه‌نامه،	روغن	رۆن
	شه‌هاده	دوشاب	دۆشاو
کتابخانه	په‌رتووکی‌خانه،	گوشت	گوشت
	کتیبخانه	نان	نان
کتابفروشی	کتیب‌فروشی،	آرد	ئارد
	کتیو‌فروشی،	تخم‌مرغ	هیلکه، هیلکه
	په‌رتووکی‌فروشی	کشک	که‌شک
باسواد	خوینده‌وار،	دوغینه	دوینه / دوینه
	خوه‌نه‌وار	شلغم	شه‌له‌م
		دوغبا	دۆکولیو، دۆخوا
		آش بغلور	پرویشین
		گندم	گه‌نم
		جو	جۆ

فارسی	کردی	فارسی	کردی
ذرت	گه رمه شامی	صبحانه	به رقلیان
حلوا	هه لّوا	ناهار	قاوه توون
کوفته	کفته	شام	شیو
پلو	پلاو	تخم مرغ و دروغن	هیلکه و پوڤ
چلو	چلاو	بورانی	بوُرانی
کباب	که باب ، که واو	سالن غذاخوری	چیشته خانه
خورش	خورش، خوه رشت		
آب گوشت	ئاو و گوشت		
آب جوجه	فـروج ئاو ،		
	فروج او		
آب جوجه می خوش	ته ره که واو		
تلیت، ترید	تریت		
چلو کباب	چلاو و که باب ،		
	چلاو که واو		
چلو خورش	چلاو خوه رشت		
ماهی	ماسی		
گوشت ماهی	گوشت ماسی		
شیربرنج	شیر برنج		
نان گرده	کولیره		
دلمه	دولمه		
کنه	که ته		
جوجه	فروج		
فرنی	فرنی		

۱۰- میوه ها	میوه جان
فارسی	کردی
سیب	سیو، سیف
به	به ی
خیار	خه یار
خیار چنبر	تروزی
خیار چنبر پیر	کالیار
خربزه	کاله ک
هندوانه	شووتی، هه نی
پرتقال	پرتقال
موز	مهوز
نارنگی	نارنگی
لیمو شیرین	لیمو شیرین

فارسی	کردی	فارسی	کردی
لیموترش	لیمۆ تورش	آلوچه	هه‌لووژه، هه‌لووچه
طالبی	گپرکه، تالبی	هلو	قوڅ، قوڅی
انگور	هه‌نگوور		تووک‌دار
آلبالو	بلا‌لووک	شلیل	قوڅ، قوڅی
گیلاس	گیلاس		ساف
توت	توو		نارنج
توت‌فرنگی	توو‌ه‌ه‌ر‌ه‌نگی	نارنج	پسته
کیوی	کیوی	پسته	فنتی
زردآلو	شیلانه، شلانه	فندق	
زردآلوی خشک	قه‌یسی		
کشمش	کشمیش		
آفتاب‌گردان	گوله‌به‌پوژه، پوژیار‌په‌ریز		

سه‌وزیجات

۱۱- سبزیجات

فارسی	کردی	فارسی	کردی
کدو	کوله‌که	کلم	که‌له‌رم
ذرت	گه‌نمه‌شامی، گه‌رمه‌شامی	شلغم	شه‌له‌م
خرما	خورما	تریچه	تریچه
گل‌ابی	گولایی، گولآوی،	ترب	توور، ترب
	هه‌رمی، هه‌مرۆ	تره	که‌وه‌رگ
انجیر	هه‌نجیر	جعفری	جافری
گردو	گوئیز	نعناع	نه‌عنا
بادام	بادام، باهم	شوید، شوید	شویت

فارسی	کوردی	فارسی	کوردی
ریحان	ریحان، ریحانه	پیاز	پیاز
مرزه	مه‌رزه	ماش	ماش
شاهی	ته‌ره‌تیزه	ع‌دس	نيسك
پیازچه	ته‌ره‌پیاز	زردچوبه	زه‌رده‌چۆ
گشنیز	گشني	پودر فلفل	ئالەت
کاهو	کاهوو	فلفل سبز	بیبار
اسفناج	ئه‌سفە‌ناج	سماق	سِماق
چغندر	چۆنه‌ر	لیمو	لیمۆ
برگ چغندر	گه‌لا‌چۆنه‌ر	لیمو عمانی	لیمۆ‌عه‌مانی
بادمجان	با‌اینجان ،	تره‌تیزک آبی	کووزله

بامجان

ک‌دو

بامیه

گه‌لا‌میو

ته‌ماته ، تو‌ماتیز

هه‌ویج ، گه‌زه‌ر

که‌نگر

که‌ره‌فس ،

که‌ره‌وس

پوونگه

سیفه‌ه‌رزیه ،

سیف‌زه‌مینی

سیر

ک‌دو

بامیه

برگ مو

گوچه‌فرنگی

هویج ، زردک

کنگر

کرفس

پونه

سیب‌زمینی

سیر

۱۲ سوایل خانه

ئه‌سبابی ناو

مأل ، ئه‌سپاو ناو مأل

فارسی	کوردی
آینه	ئاوینه ، ئایه‌نه
شیشه	شیشه
فرش	فه‌رش
نمد	نه‌وگ
جاجیم	جاجم
گلیم	گلیم ، به‌ره

فارسی	کردی	فارسی	کردی
قالی	قالی	گولدان	گولدان
لحاف	لێفه	سه هوڵدان،	سه هوڵدان،
تُشک	دۆشه ک، دۆشه که	یه خه چال	یه خه چال
پتو	په توو	مه نهجەڵ، قازان	مه نهجەڵ، قازان
ملافه	مه لافه	قاوله مه	قاوله مه
متکا	سه رین، سه نگیا	که و گیر	که و گیر
بالش	بالین، سه رین	چه قو	چه قو
رختخواب	پێ خه ف، جیوبان	چرا	چراغ
تختخواب	قه ره ویڵه ،	گۆزه	کوزه
	ته خت و خاو	ئاقتاوه	آفتابه
حصیر	حه سیر	کتری	کتری
پرده	په رده	خویدان ،	نمکدان
قوری	قووری	نمه کدان	منقل
استکان	پیاڵه ، ئیسکان	مه نگه‌ڵ	حوله
نعلبکی	نالبه کی	خاوی	کبریت
سماور	سه ماوهر	شه مچه، شقارته،	گۆگرد
قندان	قه ندان	چه مه ردان	چمدان
قاشق	که و چک	کووره، سوّمپا	بخاری
چنگال	چنگال	ده رزی	سوزن
بشقاب	ده وری		
سبد	سه وه ته		
سفره	سفره		
سینی	سینی، قاوه سینی		

<p>۱۳- حیوانات و پرندگان</p> <p>نازەل و بانده کان</p>		فارسی	کردی
فارسی	کردی		
گوسفند	مەر، پەز	شتر	و شتر
قوچ	بەران	گربە	پشیلە، کتک
بُز	بزن	مرغ	مریشک، مامر
بزنر	خرت	خروس	کە لە شیر
بزغاله	کارژەلە، کارژیلە	جوجه	جوو جکە،
بَره	بەرخ		جوو جەلە
بز دو ساله	چتوور	سگ	سە گ
گاو نر	گا	سگ نر	گۆل، گەمال
ماده گاو	مانگا	سگ ماده	دیل، دەل
گوساله	گوێز، گوێزە کە	توله سگ	توله سە گ،
اسب	ئەسپ		تووتک
ماده اسب، مادیان	ماین	کبوتر	کووتر
گۆرە اسب	جوانوو	کبک	کەو
قاطر	قاتر	مرغابی	مرئای، مراوی
استر	هیسر	غاز	قاز
الاغ	کەر	اردک	سۆنە
کۆرە الاغ	هۆلی کەر، جاش	فیل	فیل، فیل
ماده الاغ	ماکەر	گرگ	گورگ
الاغ نر	نێرە کەر	موش	مشک
		مار	مار
		خرگوش	کەر ویشک،
			کەر ویشک
		روباە	پێوی

فارسی	کردی	فارسی	کردی
شیر	شیر	که ژال، ئاسک،	کردی
ببر	به بر	مامز	
پلنگ	پلنگ	گاکیوی بگه وه زن	
خرس	ورچ	به ران کیوی،	
خوک	خوو، به راز،	به ران کیفی	
	یه کانه	مه ره کیوی،	
شغال	چه قه ل	مه ره کیفی	
کفتار	که متیار	بولبول، بولبول	
میمون	مه یموون	ته یر، ته یره	
زرافه	زه رافه	بایيله	
جوجه تیغی	ژوژو، ژژگ	قشقه ره	
لاک پشت	کیسه ل	حاجی له ق له ق	
سنگ پشت آبی	ره قه	قه ل، بو قله	
کرم	کرم	تووتی	
کژدم	دوو پشک،	تاوس	
	دماره کو ل	بوو، که ره بوو	
عنکبوت	کا کله مووشان،	هه لو	
	کا کله میشان	دال، داله کهر	
سار	گاوانی	خوهر	
گنجشک	چوله که، مه لیچک	باز	
سهره	سه یره	شاهین	
قناری	قه ناری	زنبور عسل	
گاومیش	گامیش	زنبور زرد	
		هه نکه ژاله،	
		زه رده واله	

		فارسی	کردی
۱۴- افعال مورد نیاز کرداره پیوسته کان		زنبور سرخ	سووره مۆزه،
از مصدر «خواندن»		مگس	شهنگه سووره
له جاوگی «خویندن»		شپش	میش
		کک	سپی
		ملخ	کچیچ
		پروانه	کولله
		رشک	په پوله، په روانه
		سوسک	رشک
		موریانه	قرقانج
		مورچه	مۆریانه
		قورباغه	میلوره، مۆچه
		کنه	بۆق، قورباق،
		ماهی	قورواق
		مارمولک	گه نه
		آفتاب پرست	ماسی
		خرچنگ	مارمولک
		هزارپا	قۆر قۆره،
		اژدها	قۆریانه زهرده
			قرژال، قرژانگ
			ههزارپا
			ئهژدیها
خویندم	خواندم		
خویندت	خواندی		
خویندی	خواند		
خویندمان	خواندیم		
خویندتان	خواندید		
خویندیان	خواندند		
ده خوینم / ئه خوینم	می خوانم		
ده خوینی / ئه خوینی	می خوانی		
ده خوینتی / ئه خوینتی	می خواند		
ده خوینین / ئه خوینین	می خوانیم		
ده خوینتن / ئه خوینتن	می خوانید		
ده خوینتن / ئه خوینتن	می خوانند		
بخوینه	بخوان		
بخوینن	بخوانید		
مه خوینه	مَخوان		
مه خوینن	مَخوانید		
نه م خویند ...	نخواندم ...		
ناخوینم ...	نمی خوانم ...		

له‌جاوگی هاتن

از مصدر «آمدن»

له‌جاوگی «نووسین»

کردی	فارسی	کردی	فارسی
هاتم	آمدم	نووسیم	نوشتیم
هاتی	آمدی	نووسیت	نوشتی
هات	آمد	نووسی	نوشت
هاتین	آمدیم	نووسیمان	نوشتیم
هاتن	آمدید	نووسیتان	نوشتید
هاتن	آمدند	نووسییان	نوشتند
دیم / تیم	می‌آیم	ده‌نووسم / نه‌نووسم	می‌نووسم
دیی / تی	می‌آیی	ده‌نووسی / نه‌نووسی	می‌نووسی
دی / تێ	می‌آید	ده‌نووسی / نه‌نووسی	می‌نووسد
دیین / تین	می‌آییم	ده‌نووسین / نه‌نووسین	می‌نووسیم
دین / تین	می‌آیید	ده‌نووسن / نه‌نووسن	می‌نووسید
دین / تین	می‌آیند	ده‌نووسن / نه‌نووسن	می‌نووسند
بی	بیا	بنووسه	بنویس
بین	بیایید	بنووسن	بنویسید
مه‌یه	میا	مه‌نووسه	منویس
مه‌یه‌ن	میایید	مه‌نووسن	منویسید
نه‌هاتم	نیامدم	نه‌م‌نووسی	ننوشتیم
نایه‌م	نمی‌آیم	نانووسم	نمی‌نووسم

له چاوکی «دانیست»	از مصدر «دانستن»	له چاوکی «رویشتن»	از مصدر «رفتن»
کردی	فارسی	کردی	فارسی
زانیم	دانستم	رویشتم	رفتم
زانیت	دانستی	رویشتی	رفتی
زانی	دانست	رویشت	رفت
زانیمان	دانستیم	رویشتین	رفتیم
زانیتان	دانستید	رویشتن	رفتید
زانییان	دانستند	رویشتن	رفتند
دهزانم / ئەزانم	می دانم	دهپۆم / ئەپۆم	می روم
دهزانی / ئەزانی	می دانی	دهپۆی / ئەپۆی	می روی
دهزانئ / ئەزانئ	می داند	دهپۆا / ئەپۆا	می رود
دهزانین / ئەزانین	می دانیم	دهپۆین / ئەپۆین	می رویم
دهزانن / ئەزانن	می دانید	دهپۆن / ئەپۆن	می روید
دهزانن / ئەزانن	می دانند	دهپۆن / ئەپۆن	می روند
بزانه	بدان		
بزانن	بدانید	بپۆ	برو
		بپۆن	بروید
مهزانه	مدان		
مهزانن	مدانید	مهپۆ	مرو
		مهپۆن	مروید
نهمزانی	ندانستم		
نازانم	نمی دانم	نهرپۆیشتم	نرفتم
		نارپۆم	نمی روم

له چاوکی «خواردن»	از مصدر «خوردن»	له چاوکی «پرسین»	از مصدر «پرسیدن»
کردی	فارسی	کردی	فارسی
خواردم	خوردم	پرسیم	پرسیدم
خواردت	خوردی	پرسیت	پرسیدی
خواردی	خورد	پرسی	پرسید
خواردمان	خوردیم	پرسیمان	پرسیدیم
خواردتان	خوردید	پرسیتان	پرسیدید
خواردیان	خوردند	پرسییان	پرسیدند
ده خۆم / ئەخوهم	می خورم	ده پرسم / ئەپرسیم	می پرسم
ده خۆی / ئەخوێ	می خوری	ده پرسى / ئەپرسى	می پرسى
ده خوا / ئەخوا	می خورد	ده پرسى / ئەپرسى	می پرسد
ده خۆین / ئەخوێن	می خوریم	ده پرسین / ئەپرسین	می پرسیم
ده خۆن / ئەخوێن	می خورید	ده پرسن / ئەپرسن	می پرسید
ده خۆن / ئەخوێن	می خورند	ده پرسن / ئەپرسن	می پرسند
بخۆ	بخور	بپرسه	بپرس
بخۆن / بخوێن	بخورید	بپرسن	بپرسید
مه خۆ	مخور	مه پرسه	مپرس
مه خۆن / مهخوێن	مخورید	مه پرسن	مپرسید
نهم خوارد	نخوردم	نهم پرسى	نپرسیدم
ناخۆم / ناخوهم	نمی خورم	ناپرسیم	نمی پرسم

له چاوکی «بیستن»	از مصدر «شنیدن»	له چاوکی «ناردن»	از مصدر «فرستادن»
کردی	فارسی	کردی	فارسی
بیستم	شنیدم	ناردم	فرستادم
بیستت	شنیدی	ناردت	فرستادی
بیستی	شنید	ناردی	فرستاد
بیستمان	شنیدیم	ناردمان	فرستادیم
بیستتان	شنیدید	ناردتان	فرستادید
بیستیان	شنیدند	ناردیان	فرستادند
ده بیسم / ئه بیسم	می شنوم	ده نیڤم / ئه نیڤم	می فرستم
ده بیسی / ئه بیسی	می شنوی	ده نیڤی / ئه نیڤی	می فرستی
ده بیسی / ئه بیسی	می شنود	ده نیڤی / ئه نیڤی	می فرستد
ده بیسین / ئه بیسین	می شنویم	ده نیڤین / ئه نیڤین	می فرستیم
ده بیسن / ئه بیسن	می شنوید	ده نیڤن / ئه نیڤن	می فرستید
ده بیسن / ئه بیسن	می شنوند	ده نیڤن / ئه نیڤن	می فرستند
		بنیره	بفرست
ببیسه	بشنو	بنیڤن	بفرستید
ببیسن	بشنوید		
		مه نیڤه	مفرست
مه بیسه	مشنو	مه نیڤن	مفرستید
مه بیسن	مشنوید	نه م نارد	نفرستادم
		نه م نانیڤم	نمی فرستادم
نه م بیست	نشنیدم		
نابیسم	نمی شنوم		

از مصدر «شناختن»   له جاوگی «ناسین»   از مصدر «نشستن»   له جاوگی «دانیشتن»

فارسی	کردی	فارسی	کردی
شناختم	ناسیم	نشستم	دانیشتم
شناختی	ناسیت	نشستی	دانیشتی
شناخت	ناسی	نشست	دانیشت
شناختیم	ناسیمان	نشستیم	دانیشتین
شناختید	ناسیتان	نشستید	دانیشتن
شناختند	ناسییان	نشستند	دانیشتن
می شناسم	ده ناسم / ئە ناسم	می نشینم	داده نیشم / دانه نیشم
می شناسی	ده ناسی / ئە ناسی	می نشینی	داده نیشی / دانه نیشی
می شناسد	ده ناسی / ئە ناسی	می نشیند	داده نیش / دانه نیش
می شناسیم	ده ناسین / ئە ناسین	می نشینید	داده نیش / دانه نیش
می شناسید	ده ناسن / ئە ناسن	می نشینند	داده نیش / دانه نیش
می شناسند	ده ناسن / ئە ناسن		
بشناس	بناسه	بنشین	دابـنیشـه
بشناسید	بناسن	بنشینید	دابـنیشـن (دانیشن)
مشناس	مه ناسه	منشین	دامه نیشه
مشناسید	مه ناسن	منشینید	دامه نیشن
نشناختم	نه م ناسی	ننشستم	دانه نیشتم ...
نمی شناسم	ناناسم	نمی نشینم	دانانیشتم ...

۱۵- واژه‌های مفید - وشه به گه لکه گانی تر،

دیگر وشه گه ل به ده ر دبخواه ر تر

از مصدر «یاد گرفتن» له جاوگی «فیژ بوون»

فارسی	کردی
یاد گرفتم	فیژ بووم
یاد گرفتی	فیژ بووی
یاد گرفت	فیژ بوو
یاد گرفتیم	فیژ بووین
یاد گرفتید	فیژ بوون
یاد گرفتند	فیژ بوون
یاد می گیرم	فیژ ئه بم /
	فیژ ئه وم
یاد می گیری	فیژ ئه بئ / فیژ ئه وی
یاد می گیرد	فیژ ئه بئ / فیژ ئه وئ
یاد می گیریم	فیژ ئه بین / فیژ ئه وین
یاد می گیرید	فیژ ئه بن / فیژ ئه ون
یاد می گیرند	فیژ ئه بن / فیژ ئه ون
یاد بگیر	فیژ ببه (فیژ به)
یاد بگیرد	فیژ بب (فیژ بن)
یاد بگیرد	فیژ بب (فیژ بن)
یاد بگیر	فیژ مبه / فیژ مه وه
یاد بگیرد	فیژ مبه بن / فیژ مه ون
یاد نگرفتم	فیژ نه بووم / فیژ نه وم
یاد نمی گیرم	فیژ ناوم
توالت	فارسی
اقتصاد	کردی
عمو	ئاوده س
محتاج	ئاوو ری
گفتگو	ئاپۆ
هاله ماه	ئا تاج
مطمئن	ئاخا فتن
زکام	ئاخله
هدف	ئا رخه یان
عطسه	ئا رسم
آجل، انجام	ئا مانج
هدف، مرام	ئا روشک - پژمه
پند، اندرز	ئا کام
پند، اندرز	ئا مانج
ابزار	ئا مو چیار
وظیفه، مسئولیت	ئا مو ژگاری
ساندویچ	ئا میر
شهر، بازار	ئا رک
سفیر	با بۆله
میخ	با ژپیر
نی لبک	بالو یز
اساس و شالوده	بزمار
اندیشمند	بلو یز
	بناغه
	بیر مه ند

فارسی	کردی	فارسی	کردی
شنونده	بیسەر	قهر کرده،	رووگیر
ناتوان	بئ هیز	خجالت زده	رووگرژ
شناسایی	پیناسه	اخمو	زۆران
شناسنامه	پیناس	کُشتی	زۆران باز
آبشار	تافگه	کشتی گیر ماهر	سهر به خو
موفق شدن	تئ هینان	مستقل، آزاد،	سهر به خویی
طمعکار، حسود	چاو چنۆک	آزادی	سهر به ست
مصدر فعلی	چاوگ	آزاد	سهر به ستی
ناظر	چاویار	آزادی	سهر به ستی
نظارت	چاویاری	مطیع، فرمانبردار	سهر خوار
ناظر	چاوه دێر	دقت	سهرنج
نظارت	چاوه دێری	دقت کردن	سهرنج دان
چشم به راه	چاوه نهێر	پژوهنده، پژوهنگر	سهرنج ده‌ر
چشم به راه،	چاوه پئ	قافیه شعر	سهر واه
امیدوار		تمدن، زندگی شهری	شارستانی
چشم درد	چاویشه	جهانگرد	شارانگه‌ر
پاکیزه	خاوین	فرستاده	شاندی
مخالفت	دژایه تی	شنونده	گوینگر
رنجیده خاطر	دل‌لمه‌ن	منظور	مه به ست
خسیس	دل نزم	احساس کننده،	هه‌ستیار
کارشناس	دوورناس	شاعر و ادیب	
نامزد	ده‌زگیران	احساس	هه‌ست
منظره	دیمه‌ن	حواس، اندامهای	هه‌ستکار
اندازه، کیفیت	را‌ده	حس کننده	
مربی، معلّم	راهین		
خوش رو	رووگه‌ش		

Sorāni Kurdish Grammar

By:

Dr. Ali Rokhzadi

Faculty member